

การจัดการความรู้ (KNOWLEDGE MANAGEMENT : KM) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แนวทางการบริหารจัดการนี้
ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

คำนำ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหนี้สินในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ผ่านมา ปีงบประมาณ 2562 – 2566 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ของตนเอง รวมถึงเสริมสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก โดยผ่านกลไกการให้บริการของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,114 แห่ง ใน 76 จังหวัด แบ่งเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร 893 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 221 แห่ง มีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้ จำนวน 891 แห่ง ในภาพรวมการแก้ไขหนี้ค้ำชำระลดลงร้อยละ 24.24 วิธีการแก้ปัญหาหนี้ โดยการเจรจาติดตามเร่งรัดหนี้ (การลด/งดคิดดอกเบี้ย) และค่าปรับ รวมถึงการพักชำระหนี้ ร้อยละ 86.84 ของเป้าหมาย ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีนโยบายให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เร่งแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก เดินหน้า ลดปลดหนี้ต่อเนื่อง ไปพร้อมสร้างอาชีพสร้างรายได้ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกินดีอยู่ดี พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยระบบสหกรณ์

ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความต่อเนื่อง สามารถขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงได้กำหนดการจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เรื่องแนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นองค์ความรู้และเครื่องมือสำหรับบุคลากรในการแนะนำ ส่งเสริม สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในการบริหารจัดการหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 องค์ความรู้	3
2.1 การแก้ไขปัญหาหนี้สินและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (กองทุนระบบสนับสนุนการสหกรณ์)	3
2.2 โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ)	29
2.3 ระเบียบสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด ว่าด้วยการบริหารจัดการหนี้ พ.ศ. 2566	34
2.4 ทิศทางการส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2567 – 2568	42
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน	43
3.1 แนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ	43
เอกสารอ้างอิง	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหนี้สินในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ผ่านมามีปีงบประมาณ 2562 - 2566 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ของตนเอง รวมถึงเสริมสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก โดยผ่านกลไกการให้บริการของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,114 แห่ง ใน 76 จังหวัด แบ่งเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร 893 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 221 แห่ง มีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้ จำนวน 891 แห่ง ในภาพรวมการแก้ไขหนี้ค้ำชำระลดลงร้อยละ 24.24 วิธีการแก้ปัญหาหนี้ โดยการเจรจาติดตามเร่งรัดหนี้ (การลด/งดคิดดอกเบี้ย) และค่าปรับ รวมถึงการพักชำระหนี้ ร้อยละ 86.84 ของเป้าหมาย ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีนโยบายให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เร่งแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก เดินหน้า ลดปลดหนี้ต่อเนื่อง ไปพร้อมสร้างอาชีพสร้างรายได้ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกินดีอยู่ดี พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยระบบสหกรณ์

จากข้อมูลสถานการณ์ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษในปี 2555 - 2566 พบว่า อัตราหนี้ที่สมาชิกชำระไม่ได้ตามกำหนดมีแนวโน้มสูงขึ้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความต่อเนื่อง สามารถขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแนะนำ ส่งเสริม สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงได้กำหนดการจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เรื่องแนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นองค์ความรู้และเครื่องมือสำหรับบุคลากรในการแนะนำ ส่งเสริม สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในการบริหารจัดการหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ของตนเอง เสริมสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก ผ่านกลไกการให้บริการของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้ของสมาชิกและมีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ในการวางแผนทางการเงินและสามารถบริหารจัดการหนี้ของตนเองได้
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ในการแนะนำ ส่งเสริม ให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรบริหารจัดการหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาหนี้ของสมาชิกและมีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ
2. สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ในการวางแผนทางการเงินและสามารถบริหารจัดการหนี้ของตนเองได้
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับการพัฒนาในการแนะนำ ส่งเสริม ให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรบริหารจัดการหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 องค์ความรู้

2.1 การแก้ไขปัญหาหนี้สินและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์)

2.1.1 การแก้ไขปัญหาหนี้สิน

1) กระบวนการสินเชื่อ (Loan Process)

(1.1) กระบวนการสินเชื่อลักษณะ End to End สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กระบวนการหลัก โดยมีหลักสำคัญในกระบวนการ ดังนี้

(1) การพิจารณาสินเชื่อ (Credit Origination) โดยการวิเคราะห์สินเชื่อ (วัตถุประสงค์ของการกู้เงินและความสามารถในการชำระหนี้ ความเป็นไปได้ของโครงการ/กระแสเงินสดของโครงการ (Cash Flow) คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ ประกอบด้วย การแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบการพิสูจน์ตัวตน (การตรวจสอบประวัติลูกค้า/เอกสารสำคัญประกอบการขอสินเชื่อ) การกำหนด Loan Structure และความต้องการใช้วงเงินแต่ละประเภท ระบบงานต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการสินเชื่อที่มีความเชื่อมโยงกัน

(2) การอนุมัติสินเชื่อ (Credit Approval) ประกอบด้วย การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำรายการและผู้ตรวจสอบรายการ (Maker & Checker) การพิจารณาสินเชื่อคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ ความเป็นไปได้ของโครงการ อำนาจอนุมัติสินเชื่อและการกำหนดข้อยกเว้น (Override Policy) กระบวนการวิเคราะห์สินเชื่อต้องมีหลักเกณฑ์/เครื่องมือ (Credit Rating/Credit Scoring)

(3) พิธีการสินเชื่อ (Credit Operation) ประกอบด้วย การแบ่งแยกหน้าที่การจัดทำนิติกรรมสัญญาเป็นไปตามเงื่อนไขการอนุมัติสินเชื่อ ระเบียบ / แนวปฏิบัติ / คู่มือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การจัดเก็บเอกสารและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

(4) เผ่าระวัง / ติดตาม / แก้ไขปัญหา (Credit Monitoring , Collection & Recovery) โดยกระบวนการแก้ไขสินเชื่อที่มีปัญหา (บันทึกข้อมูลการติดตามหนี้ สามารถวิเคราะห์สินเชื่อ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้) ประกอบด้วยระบบสัญญาณเตือนภัย (Early warning system) การจัดชั้นหนี้และการกันสำรอง การอนุมัติตัดหนี้สูญ การขาย NPL

(1.2) การวิเคราะห์สินเชื่อเบื้องต้น หมายถึง การตรวจสอบ แสวงหา และรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงในการขอสินเชื่อ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน เพียงพอที่ใช้ในการพิจารณา และหยิบยกประเด็นสำคัญจากข้อมูลเหล่านั้น นำมาวิเคราะห์และนำเสนอให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสามารถใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการขอสินเชื่อนั้น ๆ ได้ถูกต้องและรวดเร็ว

(1.3) ข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์สินเชื่อ

(1) นโยบายสินเชื่อของผู้ให้กู้ (Credit Policy)

(2) ระเบียบปฏิบัติงานการให้สินเชื่อ

(3) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ.ค้ำประกันและจำนอง/การจำนำตามกฎหมาย/การรับจำนองที่ดินกรณีเจ้าของเดิมถูกฟ้องล้มละลาย การอายัดเงินในบัญชีเงินฝาก ทวงถามหนี้ ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

(4) การวิเคราะห์สินเชื่อตามเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพผู้ขอสินเชื่อ 5 Cs

- Character : การวิเคราะห์คุณสมบัติเฉพาะตัวผู้กู้ เช่น อายุ การประกอบอาชีพ ประวัติการชำระหนี้ ฐานะทางสังคม เพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือและความตั้งใจในการชำระหนี้ของผู้กู้
- Capacity : การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ส่วนใหญ่พิจารณาจากฐานะทางการเงิน เช่น รายได้หลัก รายได้อื่น ภาระหนี้สิน ข้อมูลเครดิต ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ
- Capital : การวิเคราะห์เงินทุนจะประเมินเงินทุนของผู้กู้จากสินทรัพย์และข้อมูลทางการเงิน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาความมั่นคงของผู้กู้
- Collateral : การวิเคราะห์หลักประกันหรือสินทรัพย์ที่นำมาค้ำประกัน การกู้ยืมหรือค้ำประกันเพื่อลดความเสี่ยงในกรณีผู้กู้ผิดเงื่อนไข

1. เงินสดวางไว้เป็นประกัน	-ไม่เป็นที่นิยม -
2. เอกสารสิทธิ์	พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรหรือหุ้นกู้รัฐวิสาหกิจซึ่งรัฐบาลค้ำประกันหุ้นกู้แปลงสภาพ หุ้นกู้ หุ้นสามัญ หน่วยลงทุน ใบรับสินค้าของคลังสินค้าใบประทวน ฯลฯ ซึ่งต้องนำมาเป็นหลักประกัน
3. หลักฐานการรับฝากเงิน	ฝากประจำ หรือออมทรัพย์ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝากเป็นประกัน
4. ทรัพย์สิน	อสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ที่พึงจำนองได้ เครื่องจักรตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ.2514 ซึ่งต้องจำนองเป็นหลักประกัน
5. สิทธิเรียกร้อง	โอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินโอนประโยชน์ในกรมธรรม์ประกันภัย ฯลฯ ให้กับผู้ให้กู้
6. สิทธิการเช่า	การนำสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์ของวัด ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ให้ไว้กับผู้ให้กู้
7. บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล	ที่มีหลักฐานและฐานะทางการเงินมั่นคงค้ำประกัน ตามกฎหมาย

- Condition : การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประเพณี และวัฒนธรรม

(5) วิเคราะห์งบการเงิน

- อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)
- โครงสร้างงบการเงิน (Common-size Analysis)
- แนวโน้ม (Trend Analysis)
- งบกระแสเงินสด (Cash Flow Analysis)

2) การบริหารจัดการหนี้

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาของลูกหนี้หรือหนี้ที่อาจเกิดปัญหาในอนาคต และหากเกิดปัญหาขึ้น จะกำหนดขั้นตอนการจัดการอย่างไรที่ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาหนี้ NPL (Non Profit Loan)

หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเมื่อเกิดเป็นหนี้ NPL หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จะต้องกำหนดมาตรการอย่างไร รวมทั้งหนี้ที่ต้องดำเนินคดีในชั้นสุดท้าย โดยการตรวจเยี่ยมและประเมินศักยภาพลูกหนี้ (Loan Review) รวมทั้งการจัดการหนี้ตามศักยภาพลูกหนี้ (Loan Management)

(2.1) การตรวจเยี่ยมและประเมินศักยภาพลูกหนี้ (Loan Review)

เพื่อสอบถาม ติดตามลูกหนี้ภายหลังการให้กู้ โดยใช้แบบตรวจเยี่ยมประเมินศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก (Loan Review)

(2.2) การจัดแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ และการจัดการหนี้ตามศักยภาพลูกหนี้ (Loan Management)

ดำเนินการโดยจัดเก็บข้อมูลลูกหนี้รายบุคคลของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อวิเคราะห์สถานภาพลูกหนี้ตามอายุหนี้ เช่น เป็นหนี้ค้างชำระ/ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด 1-2 ปี, 2-5 ปี, 5-10 ปี และ 10ปีขึ้นไป แบ่งกลุ่มปัญหาตามสถานะหนี้และจัดแบ่งตามความหนักเบาของปัญหา ดังนี้

กลุ่มที่	เกณฑ์การพิจารณา
กลุ่มที่ 1 สมาชิกมีศักยภาพสูง และความสามารถในการประกอบอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> มีศักยภาพสูงและยังสามารถประกอบอาชีพได้ปกติ เป็นหนี้ปกติทุกสัญญา มีกระแสเงินสดเพียงพอในการชำระหนี้เดิมได้ครบถ้วน
กลุ่มที่ 2 สมาชิกมีศักยภาพปานกลาง และยังประกอบอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> มีศักยภาพปานกลางและยังสามารถประกอบอาชีพได้ปกติ มีปัญหาการชำระหนี้ติดลบ (ผิदनัดชำระหนี้บ้าง) มีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามกำหนดชำระหนี้ได้บางส่วน (เงินได้เหลือน้อย)
กลุ่มที่ 3 สมาชิกมีศักยภาพต่ำยังประกอบอาชีพ และมีู่ทางฟื้นฟูอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> มีศักยภาพต่ำ ยังประกอบอาชีพ มีภาระหนี้หนัก เป็นหนี้ NPL ทุกสัญญา / หนี้ปรับโครงสร้างหนี้ มีกระแสเงินสดไม่เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ แต่ยังมีโอกาสฟื้นฟูอาชีพ
กลุ่มที่ 4 สมาชิกที่ขาดความสามารถในการชำระหนี้ มีู่ทางฟื้นฟูอาชีพหรือมีทายาท	<ol style="list-style-type: none"> มีเหตุผิดปกติ มีศักยภาพต่ำมาก และมีหนี้อันเป็นภาระหนัก ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ผิदनัดชำระหนี้สะสมสม่ำเสมอหนี้สินล้นพ้นตัว ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ถึงแก่กรรมหรือเงินได้ติดลบ) เป็นหนี้ NPL ทุกสัญญา กระแสเงินสดไม่เพียงพอสำหรับการชำระหนี้

กลุ่มที่	เกณฑ์การพิจารณา
กลุ่มที่ 5 จำหน่ายหนี้สูญ	1. มีเหตุผิดปกติ ได้แก่ เสียชีวิต หรือทุพพลภาพสิ้นเชิง หรือป่วยติดเตียง หรือวิตกกังวล/จิตฟั่นเฟือน หรือบุคคลสาบสูญ 2. เข้าลักษณะสามารถจำหน่ายหนี้สูญได้ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563

หรือวิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้เป็นรายคนตามแนวทางของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้แบ่งชั้นลูกหนี้ออกเป็น 14 ชั้น ดังนี้

การวิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้เป็นรายคนตามแนวทางของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ชั้นลูกหนี้	เกณฑ์การพิจารณา
1. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ ไม่มีภาระดอกเบี้ยค้าง
2. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ ไม่มีภาระดอกเบี้ยค้าง
3. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
4. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
5. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป
6. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงานและผู้สูงวัย ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป

ชั้นลูกหนี้	เกณฑ์การพิจารณา
7. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงาน ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
8. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
9. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงาน ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
10. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างไม่เกิน 2 ปี
11. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงาน ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป
12. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ▪ มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป
13. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยทำงาน ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป
14. ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ▪ ไม่มีทรัพย์สินจำนอง ▪ มีภาระดอกเบี้ยคงค้างมากกว่า 2 ปีขึ้นไป

(2.3) สัญญาณของหนี้ที่เป็นปัญหา (Warning Sign)

โดยปกติก่อนที่หนี้ของลูกหนี้รายหนึ่งรายใดจะกลายเป็นหนี้ที่มีปัญหา จะมีบางบอกเหตุหรือมีอาการที่บ่งบอก หรือแสดงอาการออกมาว่าลูกหนี้รายนั้นเริ่มมีปัญหาแล้ว สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องสนใจติดตามข้อมูล ข่าวสาร หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับลูกหนี้อย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ และมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ ดังนี้

- (1) มีข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับลูกหนี้ในทางลบ (มีหมายศาล มีหนี้มากขึ้น)

- (2) ลูกหนี้ไม่สนใจหรือไม่พอใจที่จะให้ข้อมูล
- (3) ลูกหนี้พยายามหลบเลี่ยงในการติดต่อหรือพบปะ
- (4) การชำระหนี้เริ่มไม่สม่ำเสมอหรือไม่ครบจำนวน
- (5) ขาดการผ่อนงวดชำระหนี้บ่อยขึ้น
- (6) การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์มีความล่าช้า
- (7) การใช้เงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- (8) มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

ปัจจัยของหนี้ที่เป็นปัญหา

เมื่อตรวจสอบข้อมูล หรือพบสัญญาณบ่งบอกถึงลูกหนี้ เริ่มมีปัญหา ให้รีบดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้มีปัญหาการชำระหนี้หรืออาจมีปัญหาการชำระหนี้ในอนาคต

- (1) ปัจจัยจากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
 - (1.1) กำหนดหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อที่ขาดหลักบริหารความเสี่ยง
 - (1.2) บริหารโดยไม่คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล
 - (1.3) กระบวนการให้สินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพ กรรมการและฝ่ายจัดการยังขาดประสบการณ์ในการพิจารณาสินเชื่อ
 - (1.4) ให้เงินกู้โดยคำนึงถึงสิทธิในการกู้มากกว่าความจำเป็น ไม่พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก
 - (1.5) แสวงหาและการเอื้อประโยชน์ระหว่างกรรมการกับสมาชิก
 - (1.6) ทุจริต ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
 - (1.7) ขาดระบบควบคุมภายในที่ดี
 - (1.8) ไม่ติดตามและตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
 - (1.9) ไม่มีฐานข้อมูลสมาชิกที่เป็นปัจจุบัน
- (2) ปัจจัยจากสมาชิกผู้กู้
 - (2.1) ขาดวินัยทางการเงิน นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
 - (2.2) สร้างภาระหนี้สินเกินตัว มีหนี้หลายทาง
 - (2.3) รับภาระหนี้บุคคลอื่นในฐานะผู้ค้ำประกัน
 - (2.4) รับภาระครอบครัวมากเกินไป
 - (2.5) ไม่มีรายได้ เนื่องจากประสบปัญหาการประกอบอาชีพ/ภัยธรรมชาติ
 - (2.6) ใช้จ่ายเกินรายได้ สรุ่ยสรุ่ย ไม่ประหยัด ติดอบายมุข
 - (2.7) เหนียวหนี้
- (3) ปัจจัยภายนอก
 - (3.1) สาเหตุด้านเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ ภาวะค่าครองชีพสูง รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเศรษฐกิจตกต่ำ ถูกเลิกจ้าง

(3.2) สาเหตุด้านการเมือง สถานการณ์การเมืองที่มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจหรือรัฐบาลไม่มีความสามารถ ความขัดแย้งและความไม่สงบของบ้านเมือง

(3.3) ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ นโยบายหรือมาตรการของรัฐที่ใช้ในการแก้ปัญหาไม่ตรงจุดนโยบายดีแต่มาตรการไม่มีประสิทธิภาพ

(3.4) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ มีผลต่อความเป็นธรรมทางสังคมทำให้เกิดอาชญากรรม ประชาชนไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอุบัติเหตุบ่อยๆ เกิดความเสียหายและสูญเสียรวมถึงวัฒนธรรมที่ไร้สำนึกโดยเฉพาะการใช้ชีวิต และขาดวินัยในทุกๆ ด้าน

(2.4) มาตรการแก้ไขหนี้ที่เป็นปัญหา

ให้วิเคราะห์หลักประกันหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ว่า หลักประกันค้ำหนี้หรือไม่ค้ำหนี้ ซึ่งในการกำหนดมาตรการแก้ปัญหาหนี้จะต้องใช้หลักทรัพย์สินเป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางการแก้ไขเพื่อกำหนดแนวทางการประណหนี้ ดังนี้

(1) การผ่อนผันชำระหนี้

การผ่อนผันชำระหนี้ คือ การที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทำข้อตกลงประណหนี้กันเมื่อลูกหนี้เริ่มมีปัญหาในการชำระหนี้ แต่ยังมีอาการไม่มากนัก พอจะมีหนทางแก้ไข จึงมีการเจรจาและปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขหนี้ที่เป็นปัญหา โดยดำเนินการตามสัญญาเดิมที่มีอยู่ ด้วยแนวทางพักชำระหนี้และ/หรือการปรับงวดชำระหนี้ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขหนี้ช่วงระยะเวลาหนึ่งทั้งระยะสั้นหรือระยะปานกลาง โดยมีแนวทาง ดังนี้

ก. ลดเงินต้น อาจลดยอดเงินต้นลงในช่วงแรกแล้วค่อยเพิ่มขึ้นภายหลัง

ข. ลดอัตราดอกเบี้ย อาจลดอัตราดอกเบี้ยลงในช่วงแรกแล้วค่อยเพิ่มขึ้นภายหลัง

วิธีนี้อาจทำให้รายได้ลดลงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หรืออาจค้างส่วนต่างไว้ แล้วไปผ่อนชำระภายหลัง

ค. พักเงินต้น ไม่พักดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการยกเว้นเงินต้นไว้ก่อนในระยะแรก แล้วค่อยผ่อนงวดภายหลัง วิธีนี้จะเป็นการเก็บดอกเบี้ยเต็มแต่เงินต้นลดลงช้า

ง. พักดอกเบี้ย ไม่พักเงินต้น แต่เพิ่มงวดเงินต้นให้สูงขึ้น วิธีนี้จะทำให้เงินต้นลดลงเร็วและทำให้ภาระดอกเบี้ยจะลดลงด้วย ส่วนดอกเบี้ยที่พักค้างอยู่ให้ผ่อนชำระในภายหลัง

จ. พักเงินต้นและดอกเบี้ย วิธีนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้มีหลักทรัพย์ที่ดีเป็นประกันแล้วค่อยผ่อนชำระระยะยาวในภายหลัง เมื่อมีเงินได้เพิ่มขึ้น

(2) การปรับโครงสร้างหนี้

การปรับโครงสร้างหนี้ คือ การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหนี้รายใหม่ หรือเจ้าหนี้รายเดิมก็ได้ แต่หนี้ของลูกหนี้ไม่หมดไป เพียงแต่ยืดระยะเวลาในการผ่อนนานขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญในการปรับโครงสร้างหนี้ คือ เป็นหนี้ที่มีหลักทรัพย์เป็นประกันหรือไม่มีหลักทรัพย์เป็นประกันและมีมูลค่าค้ำกับหนี้ที่เหลือหรือไม่ มีวิธีดังนี้

ก. ปรับโครงสร้างจากรยะสั้นเป็นระยะยาว เป็นการปรับระยะเวลาผ่อนชำระให้ยาวขึ้นและปรับงวดชำระหนี้ให้มีเงินน้อยลง เพื่อแก้ปัญหาความสามารถในการชำระหนี้ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมทั้งความสามารถชำระหนี้ของลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้

แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในอนาคตมากเกินไป เพราะจะเป็นการแก้ไขหนี้เสีย NPL ในปัจจุบัน แต่ไปสร้างหนี้เสีย NPL ในอนาคต

ข. การปรับโครงสร้างการผ่อนงวดชำระหนี้ เป็นการคำนวณวิธีการผ่อนงวดชำระหนี้ หรือการคำนวณอัตราดอกเบี้ยชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ เช่น Declining Rate, Effective Rate และ Increasing Rate

ค. การรวบหนี้และให้เงินกู้เพิ่มขึ้น เป็นการรวบรวมยอดหนี้ทั้งหมดแล้วพิจารณาปรับโครงสร้างเป็นสัญญาออกเงินกู้ใหม่ โดยอาจให้เงินกู้เพิ่มขึ้นเพื่อชำระหนี้ที่มีภาระดอกเบี้ยสูงและลดภาระการชำระงวดลง

ง. การแปลงหนี้เป็นทุน เป็นวิธีหนึ่งของบริษัทมหาชน ที่ให้มีการออกหุ้นเพิ่มทุนใหม่ แล้วให้เจ้าหนี้แปลงหนี้ที่มีอยู่เป็นทุน โดยมีกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ แต่วิธีนี้ไม่สามารถใช้ได้ในกิจการสหกรณ์

(3) การดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในการผ่อนผันการชำระหนี้หรือการปรับโครงสร้างหนี้ เกิดจากความร่วมมือของลูกหนี้ และเจ้าหนี้ และที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ให้สำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้ โดยลูกหนี้ต้องมีความตั้งใจในการแก้ไขให้ลุล่วงด้วย หากไม่สามารถแก้ไขหนี้ให้สำเร็จได้ การดำเนินการในขั้นตอนสุดท้าย คือการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ในการดำเนินคดีตามกฎหมาย คือการฟ้องทางแพ่งให้ชำระหนี้และการบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์มาชำระหนี้ นั้น โดยกิจการสหกรณ์จะใช้เป็นวิธีสุดท้าย เนื่องจากกระบวนการทางกฎหมายมีขั้นตอนเป็นจำนวนมากที่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่างสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาลูกหนี้ค้างชำระ

สภาพปัญหาสมาชิก	แนวทางแก้ไข
ประกอบอาชีพได้ตามปกติ แต่ไม่มาชำระหนี้เหนียวหนี้	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งเจ้าหน้าที่สินเชื่อหรือกรรมการออกไปเยี่ยมเยียนสมาชิก ติดตามเร่งรัดหนี้ ▪ จัดทำโครงการพิเศษ เช่น ลดค่าปรับ หรือลดดอกเบี้ย เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมาชำระหนี้ ▪ ฟ้องร้องดำเนินคดี
ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งเจ้าหน้าที่สินเชื่อหรือกรรมการออกไปเยี่ยมเยียนสมาชิก ติดตามเร่งรัดหนี้ ▪ เรียกเงินกู้คืน
ประกอบอาชีพปกติ แต่มีเหตุจำเป็นหรือประสบภัยพิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขยายระยะเวลาชำระหนี้ ▪ ปรับโครงสร้างหนี้ แบ่งชำระหนี้เป็นงวด ๆ
ชราภาพ/พิการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แจงให้ทายาทมารับสภาพหนี้ หรือชำระหนี้แทน ▪ เร่งรัดติดตามหนี้จากผู้ค้ำประกัน ▪ งดคิดดอกเบี้ยและค่าปรับ

สภาพปัญหาสมาชิก	แนวทางแก้ไข
เสียชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แจ้งทายาทมารับสภาพหนี้ หรือชำระหนี้แทน ▪ เร่งรัดติดตามหนี้จากผู้ค้ำประกัน ▪ งดคิดดอกเบี้ยและค่าปรับ ▪ ยกหนี้ให้กับสมาชิก (พิจารณาเป็นราย ๆ)
ไม่อยู่ในพื้นที่/หายสาบสูญ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ติดตามจากผู้ค้ำประกัน ▪ งดคิดดอกเบี้ยและค่าปรับ ▪ ให้อำนาจเงินกู้สำหรับผู้ค้ำประกันเพื่อกู้ชำระหนี้
ไปทำงานต่างถิ่นกลับมาบางครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ออกมาเยี่ยมเยียนสมาชิกบ่อย ๆ ▪ ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้ติดตาม ทวงถามหนี้ ▪ ติดตามจากผู้ค้ำประกัน
ย้ายออกนอกแดน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ติดตามจากผู้ค้ำประกัน ▪ ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้ติดตาม ▪ ให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อออกไปติดตามอย่างต่อเนื่อง

3) แนวทางแก้หนี้และการใช้เครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของครัวเรือนเกษตรกรไทย (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์)

หากจะช่วยให้ครัวเรือนเกษตรกรไทยหลุดพ้นจากกับดักหนี้ และสามารถใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ต้องแก้ให้ครบวงจร ทั้งปัญหาระบบการเงินฐานราก ปัญหาหนี้ ปัญหาเศรษฐกิจการเงินครัวเรือน และที่สำคัญคือปัญหานโยบายภาครัฐเอง โดยนโยบาย 6 ด้าน ได้แก่

(1) การแก้ปัญหาระบบการเงินฐานรากให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างข้อมูลเกษตรกรที่ครอบคลุมทั้งด้านสินเชื่อแหล่งสำคัญต่าง ๆ พฤติกรรมทางการเงินและศักยภาพที่แท้จริงของครัวเรือน ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลของสถาบันการเงินในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การปล่อยสินเชื่อ และการแก้หนี้ที่เหมาะสม และการส่งเสริม การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันของสถาบันการเงินเกษตรกรต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนของไทยก็ได้มีการเก็บข้อมูลรายแปลงรายครัวเรือน และรายเกษตรกรไว้อย่างเป็นระบบและครอบคลุมในหลากหลายมิติอยู่แล้วหากสามารถนำฐานข้อมูลเหล่านี้มาบูรณาการและเชื่อมโยงกันก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี นอกจากนี้ยังพบว่าหลายเทคโนโลยีมีศักยภาพในการช่วยเก็บและสร้างข้อมูลเพื่อสะท้อนศักยภาพและความเสี่ยงของครัวเรือนเกษตรกรได้ เช่น ภาพถ่ายดาวเทียม หรือเทคโนโลยีดิจิทัลอื่น ๆ

การออกแบบเครื่องมือทางการเงินที่ตอบโจทย์การพัฒนาของครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ โดยเอาความเข้าใจปัญหาของครัวเรือนเป็นที่ตั้ง โดยปรับเปลี่ยนจากเครื่องมือทางการเงินแบบ one size fit all มาเป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์ครัวเรือนเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น สำหรับครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้ไม่เคยพอจ่าย ในทุกเดือน

เครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมอาจไม่ใช่สินเชื่อ แต่อาจเป็นเครื่องมือที่จูงใจและสร้างวินัยในการออมและระบบประกันภัยพิพผลและรายได้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกัน สำหรับครัวเรือนกลุ่มที่มีศักยภาพแต่มีปัญหาสภาพคล่อง เครื่องมือทางการเงินที่สำคัญอาจเป็นสินเชื่อที่ตอบโจทย อยู่ในวิสัยที่ชำระคืนได้ และอาจเป็นสินเชื่อที่สร้างเงื่อนไขให้เกษตรกรปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพ นอกจากนี้เครื่องมือในการออมและการประกันภัยพิพผลและรายได้ก็ยังมีจำนวนมาก และสำหรับครัวเรือนกลุ่มที่รายได้พอจ่ายในทุกเดือน สินเชื่อที่สามารถช่วยให้ครัวเรือนสามารถลงทุนเพื่อต่อยอดศักยภาพ ที่อยู่ในวิสัยที่ชำระคืนได้ อาจเป็นเครื่องมือที่สำคัญไม่แพ้กับระบบประกันภัยพิพผลและรายได้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและเครื่องมือที่สร้างวินัยในการออมเพื่อสะสมความมั่งคั่ง เป็นต้น

การเพิ่มบทบาทสถาบันการเงินชุมชน และ interlinkage ต่าง ๆ ในพื้นที่ ในการปิดช่องว่างการใช้การเงินอย่างทั่วถึงและยั่งยืน โดยสถาบันเหล่านี้มักมีความใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กับเกษตรกรมากพอทำให้มีต้นทุนต่ำในการ screening และ monitoring ตลอดถึงอาจมีกลไกในการ enforce การชำระหนี้ การสร้างความตระหนักรู้ และการสร้างวินัยทางการเงินให้กับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าสถาบันการเงินในระบบ ดังนั้นสถาบันการเงินในระบบอาจต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนเหล่านี้ให้เข้มแข็งเพื่อเป็นตัวกลางในการปล่อยสินเชื่อที่ enforce การชำระหนี้ได้ยาก เช่น สินเชื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่มีหลักประกัน และ/หรือเป็นตัวกลางในการสร้างวินัยในการออม และการสร้างระบบประกันรายได้พื้นฐานของชุมชน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ก็จะต้องคำนึงถึงคุณภาพและศักยภาพของสถาบันการเงินชุมชนที่มีความแตกต่างกันมากด้วย

(2) การแก้หนี้เดิมเพื่อให้ครัวเรือนสามารถปลดหนี้ได้ในที่สุด นอกจากจะต้องทำแบบเชิงรุกและมุ่งเป้ามากขึ้นแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมกับศักยภาพและเป็นธรรม โดยให้ความสำคัญกับการเก็บและใช้ข้อมูลที่สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของครัวเรือนในการออกแบบแผนการชำระหนี้ที่ตรงตามความสามารถ ในการชำระและโครงสร้างของรายรับของครัวเรือนนั้น ๆ เพื่อให้ครัวเรือนสามารถชำระและปลดหนี้ได้จริงในระยะยาว และควรให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องให้กับเจ้าหนี้และพนักงานสินเชื่อในการช่วยปรับโครงสร้างหนี้ให้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนได้ในวงกว้าง

การใช้หลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมากระตุ้นให้ครัวเรือนหันมาชำระหนี้คืน โดยต้องให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลสินเชื่อที่เหมาะสม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงสถานการณ์หนี้ของครัวเรือน การใช้หลักการการจูงใจ หรือ nudge ในการจูงใจ และสร้างวินัยในการชำระหนี้ ทั้งนี้แนวทางอาจแตกต่างกันไปตามลูกหนี้แต่ละประเภท การขยายผล “หมอหนี้เกษตรกรชุมชน” ซึ่งจะเป็นตัวกลางที่มาช่วยเกษตรกรประสานงาน และแก้หนี้ร่วมกับสถาบันการเงินต่าง ๆ

(3) การเติมหนี้ใหม่อย่างทั่วถึง ตอบโจทย์และยั่งยืนขึ้น โดยต้องให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลเพื่อช่วยให้การปล่อยสินเชื่อตรงศักยภาพและความเสี่ยงของครัวเรือนมากขึ้น โดยอาจปล่อยมากขึ้นในกลุ่มที่เสี่ยงน้อยและมีศักยภาพสูง และปล่อยน้อยลงในกลุ่มเสี่ยงสูงและศักยภาพต่ำ และปล่อยในวิสัยที่ครัวเรือนยังสามารถชำระคืนได้ การทำประกันสินเชื่อที่คุ้มครองภาระหนี้ของเกษตรกร จากความไม่แน่นอนหลัก ๆ ของรายได้เช่น ภัยพิบัติ หรือราคาตกต่ำ โดยสถาบันการเงินอาจทำประกันสินเชื่อ ทั้งพอร์ต และส่งต่อบางส่วนของเบี้ยประกันให้กับครัวเรือนเกษตรกรในรูปแบบของดอกเบี้ยที่สูงขึ้น (ซึ่งต้นทุนของการทำประกันสินเชื่อทั้งพอร์ตอาจไม่สูงมาก เนื่องจากมีการถัวเฉลี่ยความเสี่ยงของครัวเรือนกันในวงกว้างไปแล้ว) และเมื่อครัวเรือนเกิดปัญหารายได้ตกต่ำ

ประกันภัยจะชำระหนี้บางส่วนตรงให้กับสถาบันการเงินแทนเกษตรกรตามที่ตกลงตามสัญญา ทำให้ครัวเรือนไม่ต้องพึ่งพิงมาตรการพักหนี้ของภาครัฐ และไม่ต้องสะสมหนี้จากความไม่แน่นอนของรายได้ โดยในหลายประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียและแอฟริกาได้นำประกันสินเชื่อมาใช้กับเกษตรกรกันในวงกว้าง

การทบทวนรูปแบบของสินเชื่อที่ใช้การค้ำประกันกลุ่มให้ยั่งยืนขึ้น โดยพยายามถอดบทเรียนจากกลไกการ enforce การชำระหนี้จากสถาบันการเงินชุมชน หรือปรับเปลี่ยนไปใช้สถาบันการเงินเป็นตัวกลางในการ enforce การชำระหนี้แทน โดยทั้งนี้ก็จะต้องมีการศึกษาทดลองให้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ ก่อนจะไปขยายผลในวงกว้าง

(4) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจให้ครัวเรือนเกษตรกร ต้องทำควบคู่ไปกับการแก้หนี้ เพื่อช่วยให้ครัวเรือนบางกลุ่มสามารถมีรายได้พอที่จะชำระและปลดหนี้เก่าได้ และที่สำคัญคือเพื่อช่วยให้ทุกกลุ่มมีรายได้สูงขึ้น และภูมิคุ้มกันที่ดีขึ้นจนไม่ต้องพึ่งพิงสินเชื่อมากเกินไป และไม่ต้องกลับไปเกิดศักยภาพอีก โดยแนวทางสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่ การส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพ การเพิ่มการเข้าถึงตลาดและมูลค่าของผลผลิต การลดความเสี่ยง การพัฒนาบุคลากรในครัวเรือน และการให้ความสำคัญกับการมีแหล่งรายได้เสริมนอกภาคเกษตร ทั้งนี้ กลไกการพัฒนาอาจแตกต่างกันไปในครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ เนื่องจากโอกาสและความท้าทายของครัวเรือนมีความแตกต่างและหลากหลายมาก

(5) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและความรู้ความเท่าทันทางการเงิน มีความจำเป็นมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันจากความเสี่ยงที่สูง โดยการพัฒนาาระบบประกันภัยพืชผลและราคาที่มีประสิทธิภาพและเพื่อสร้างความเท่าทันทางการเงิน โดยต้องให้ความสำคัญทั้งกับการเสริมสร้างความตระหนักรู้ในการใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารจัดการเงินและการบริหารจัดการหนี้ ตลอดจนการใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมในการกระตุ้นให้ครัวเรือนออมและมีวินัยทางการเงิน เพื่อครัวเรือนจะได้ไม่กลับไปพึ่งพิงสินเชื่อมากเกินไปอีก

(6) การปรับเปลี่ยนนโยบายช่วยเหลือของรัฐเพื่อสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้อง ซึ่งมีความสำคัญที่สุดกว่าได้ในการแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกรให้ยั่งยืนได้จริง โดยอาจจะต้องปรับเปลี่ยนจากนโยบายเดิม ๆ ที่เน้นการช่วยเหลือระยะสั้นและอาจสร้างแรงจูงใจที่บิดเบี้ยว ไปเป็นนโยบายที่เน้นช่วยให้ครัวเรือนสามารถชำระและปลดหนี้ได้ในระยะยาวอย่างยั่งยืน เช่น การจำกัดมาตรการพักหนี้ไว้สำหรับช่วยเหลือในยามที่มีความจำเป็นในระยะสั้นและจำกัดการช่วยเหลือแค่บางกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น เป็นต้น

2.1.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต

1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต

การพัฒนาคุณภาพให้เกษตรกรสามารถฟื้นฟูอาชีพเดิมหรือประกอบอาชีพเสริม หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่สนับสนุนเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิต สามารถชำระหนี้ได้ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการฟื้นฟูการประกอบอาชีพและการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน อย่างครบวงจร ด้วยการส่งเสริมอาชีพ การปรับเปลี่ยนและเพิ่มผลิตภาพการผลิต สนับสนุนการแปรรูปและอุตสาหกรรม การเกษตร ส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนและสร้างพลังในการจำหน่ายสินค้า การสร้างวินัยทางการเงินและการออมเงิน การสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินและการประกอบอาชีพ เช่น เงินฝากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การทำประกันภัยทางการเกษตร การสนับสนุนเงินทุนผ่านผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายและตรงกับความต้องการและสร้างเครื่องมือในการบริหารจัดการคุณภาพหนี้ที่สามารถดูแลสมาชิกได้

อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพ มีรายได้และมีสภาพคล่องในการลงทุนประกอบกิจการและการดำเนินชีวิตประจำวัน

การยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรและชุมชนสู่ความยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากภายใต้ BCG Model ได้แก่ การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย การเพิ่มมูลค่าสินค้าจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Zero Waste) และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนคนรุ่นใหม่ (New Gen) ทายาทเกษตรกรและ Smart Farmer เข้าทดแทนเกษตรกรที่มีอายุมากขึ้น การยกระดับและต่อยอด SMEs วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ การเกษตร การเชื่อมโยงธุรกิจเกษตรทั้งการเป็นศูนย์กลางสินค้าเกษตร การจับคู่ธุรกิจการลงทุน (Venture Capital) กับบริษัทที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะมาช่วยสนับสนุนและต่อยอดธุรกิจการเกษตรหรือเป็นหัวขบวนที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและสร้างเกษตรมูลค่าสูง การร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการเติมองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั้งออฟไลน์และออนไลน์

2.1.3 แนวทางการส่งเสริมอาชีพและการตลาดของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

การพัฒนาอาชีพ เป็นการพัฒนาทักษะอาชีพในด้านต่างๆ ของเกษตรกร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด ซึ่งการพัฒนากลุ่มเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้นต้องส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะของกลุ่มเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรโดยจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล แผนการผลิตรายกลุ่ม ประกอบการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสทางการแข่งขันสามารถพัฒนาเกิดเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาด้านการผลิตสามารถทำการผลิตพอเพียงต่อการบริโภค มีผลผลิตที่ได้คุณภาพและปริมาณตรงตามความต้องการของตลาด มีการดำเนินการด้านการตลาดมารองรับ โดยในระยะเริ่มต้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมความพร้อมด้านการตลาด เพื่อเตรียมสนับสนุนการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรผ่านช่องทางต่างๆระยะต่อไปจะเป็นการส่งเสริมด้านการตลาดที่สอดคล้องกับปริมาณการผลิต ชนิดผลผลิต คุณภาพผลผลิตการแปรรูปสินค้าการเกษตร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาด การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันไปสู่การรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง และพัฒนาให้เกิดแหล่งเรียนรู้เกษตรกรต้นแบบระดับชุมชน เพื่อเป็นกลไกการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกรในชุมชน

ทั้งนี้ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่เป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) คัดเลือกเกษตรกร
- 2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลต้นแบบ จัดทำแผนพัฒนา และเพิ่มศักยภาพกลุ่ม
- 3) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิตและการตลาด
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลต้นแบบ
- 5) เตรียมความพร้อมด้านการตลาดของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลต้นแบบ
- 6) ส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิต

- 7) ผลักดันสู่วิสาหกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้
- 8) พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

2.1.4 การแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำนานของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรที่เข้าร่วมแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1) ความหมายของการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์

การบริหารจัดการหนี้เป็นกระบวนการบริหารและจัดการหนี้ของสหกรณ์ ไม่ให้เกิดเป็นหนี้ที่มีปัญหาและแก้ไขหนี้ที่มีปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้ลูกหนี้ชำระหนี้คืนได้

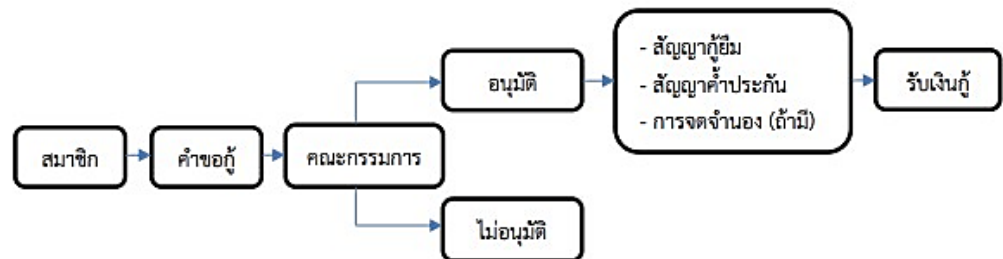
(1) หนี้ คือ ความผูกพันในกฎหมายระหว่างบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้” มีความชอบธรรมที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้” ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน ทำการหรืองดเว้นทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้

(2) ส่วนประกอบอันเป็นสาระสำคัญของหนี้ ต้องมีเจ้าหนี้และลูกหนี้ ต้องมีความผูกพันก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ในเรื่องหนี้ ต้องมีข้อปฏิบัติการชำระหนี้ (วัตถุแห่งหนี้) ได้แก่ ทรัพย์สิน การกระทำ และการงดเว้นการกระทำ

(3) รูปแบบหนี้ในสหกรณ์ เช่น เงินรับฝากที่สหกรณ์ต้องคืนสมาชิก เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกและเงินที่สหกรณ์ต้องพึงชำระแก่เจ้าหนี้ เป็นต้น

(4) กระบวนการก่อนหนี้ระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก ประกอบด้วย

กระบวนการก่อนหนี้ระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก

สมาชิก	ยื่นคำขอกู้ตามวัตถุประสงค์แห่งหนี้และเสนอหลักประกัน
สหกรณ์	คณะกรรมการฯ พิจารณาคำขอกู้ ความน่าเชื่อถือของหลักประกันและความสามารถในการชำระหนี้
ผลการพิจารณา	ไม่อนุมัติคำขอกู้ (สิ้นสุดกระบวนการ)/ อนุมัติคำขอกู้ (ดำเนินการต่อ)
อนุมัติ	ทำสัญญากู้ยืมและสัญญาหลักประกันเป็นหนังสือ ถ้าหลักประกันเป็นอสังหาริมทรัพย์ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงาน
ส่งมอบเงินกู้	สมาชิกรับเงินกู้จากสหกรณ์โดยลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

หมายเหตุ : หนี้อาจเกิดขึ้นได้หลายกรณี สำหรับหนี้ในสหกรณ์ตามกระบวนการนี้เป็นหนี้ที่ก่อตั้งขึ้นโดยสัญญา

(5) นโยบายการบริหารหนี้ของสหกรณ์

- 1) สมาชิกต้องได้รับประโยชน์จากเงินกู้เต็มประสิทธิภาพและใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้
- 2) สหกรณ์ต้องได้รับเงินกู้คืนตามกำหนดระยะเวลาพร้อมอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

(6) แนวทางการบริหารหนี้ของสหกรณ์

1) ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของลูกหนี้ คือ ตรวจสอบสมาชิกผู้กู้ให้ใช้เงินกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ไปจากสหกรณ์อย่างเคร่งครัด เช่น กู้ไปสร้างบ้าน ซ่อมบ้านหรือต่อเติมที่อยู่อาศัยต้องให้สมาชิกใช้เงินกู้ไปตามวัตถุประสงค์

2) ควบคุมลูกหนี้ให้ปฏิบัติตามสัญญา คือ ควบคุมให้สมาชิกผู้กู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่ทำไว้กับสหกรณ์หรือกำหนดในสัญญา เช่น เงื่อนไขการรับเงินกู้เป็นงวด หรือมีข้อตกลงว่าจะชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาทุกงวด เป็นต้น

3) ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำในการใช้เงินกู้ เช่น การกู้เงินไปต่อเติมที่อยู่อาศัยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจให้ความช่วยเหลือด้านการทำสัญญาจ้างช่าง การขออนุญาตจากทางราชการตามระเบียบแบบแผน

4) ตรวจสอบหลักประกันเป็นระยะ คือ ตรวจสอบดูแลหลักประกันเงินกู้เพื่อไม่ให้เสื่อมค่าหรือสิ้นไปทั้งนี้ต้องดำรงไว้ให้ครอบคลุมมูลหนี้ เช่น ที่ดินจำนองถูกเวนคืนบางส่วน หรือผู้ค้ำประกันเสียชีวิตหรือปฏิเสธการเป็นผู้ค้ำประกัน เป็นต้น

5) ตรวจสอบเอกสารสัญญาที่เกี่ยวข้องกับหนี้ว่ามีความสมบูรณ์เรียบร้อยหรือไม่อย่างไร รวมทั้งระยะเวลาของสัญญายังสามารถบังคับชำระหนี้ได้หรือไม่อย่างไร

6) การออกเยี่ยมเยียนลูกหนี้เมื่อใกล้กำหนดเวลาชำระหนี้ เพื่อเป็นการให้กำลังใจและเป็นการทวงถามหนี้โดยอ้อม

7) กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาเมื่อมีกรณีไม่พึงประสงค์หรือกรณีที่ประเมินแล้วลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เช่น ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา หลบหนี้ หรือเสียชีวิต

(7) แนวทางการบริหารจัดการหนี้ค้างชำระ อาจใช้กลยุทธ์ ดังนี้

1) ผู้มีหน้าที่ติดตามหนี้ต้องเข้าถึงตัวสมาชิกเพื่อสังเกตพฤติกรรมของลูกหนี้มีเหตุผลความจำเป็นที่ไม่ชำระหนี้ เมื่อรู้ถึงสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ควรแสดงตนอย่างเป็นทางการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนี้นั้น มิใช่เป็นการทวงถามหนี้อย่างบังคับขู่เข็ญ หรือกดดันจนสมาชิกเกิดการต่อต้าน

2) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ ต้องศึกษากฎหมายสหกรณ์ กฎหมายอื่น ระเบียบ/คำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ และหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันปัญหาความผิดพลาดในการดำเนินการ

(1) หนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1) หนี้ หมายถึง นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ลูกหนี้” มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้”

2) วัตถุประสงค์หนี้ ได้แก่ หนี้กระทำการ หนี้งดเว้นกระทำการ หนี้ส่งมอบทรัพย์สิน

3) บ่อเกิดแห่งหนี้ ได้แก่ นิติกรรมสัญญา นิติเหตุ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

4) ลูกหนี้ผิดนัด หมายถึง การที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ล่าช้าเป็นเหตุให้เจ้าหนี้เสียหาย

5) เมื่อลูกหนี้ผิดนัดต้องดำเนินการ ดังนี้

- ทวงถาม
- บอกลีกสัญญา
- ดำเนินคดีในชั้นศาล

6) ความระงับแห่งหนี้

- ชำระหนี้
- ปลดหนี้
- หักกลบหนี้
- แปลงหนี้ใหม่
- หนี้เคลื่อนกลิ้งกัน

(2) พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

การทวงหนี้ ไม่ได้หมายถึงการทวงหนี้ระหว่างบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงหนี้อื่นๆ เช่น หนี้ธนาคาร หนี้บัตรเครดิต หนี้ผ่อนชำระรถยนต์ เงินกู้สหกรณ์ ฯลฯ การทวงหนี้จำเป็นต้องดำเนินไปตามหลักของกฎหมายทวงหนี้เพื่อไม่ให้ขัดต่อกฎหมาย โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย

“ผู้ทวงถามหนี้” หมายความว่า เจ้าหนี้เป็นผู้ให้สินเชื่อ ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน และเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้ อันเกิดจากการกระทำที่เป็นทางการค้ำประกันของเจ้าหนี้ ทั้งนี้ไม่ว่าหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึง ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ดังกล่าว ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย

“ผู้ให้สินเชื่อ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้สินเชื่อเป็นทางการค้ำประกัน หรือ บุคคลซึ่งรับซื้อ หรือรับโอนสินเชื่อต่อไปทุกทอด

“สินเชื่อ” หมายความว่า สินเชื่อที่ให้แก่บุคคลธรรมดาโดยการให้กู้ยืมเงิน การให้บริการบัตรเครดิต การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิง และสินเชื่อในรูปแบบอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

“ธุรกิจทวงถามหนี้” หมายความว่า การรับจ้างทวงถามหนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ไม่รวมถึงการทวงถามหนี้ของนายความซึ่งกระทำแทนลูกความของตน บุคคลใดจะประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวงต้องประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมายเหตุ : ผู้ทวงถามหนี้ หรือเจ้าหนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นตัวแทนของนิติบุคคล ในนามของบริษัทสินเชื่อ, ประกัน, ธนาคาร และอื่น ๆ ได้

“ยืมเงินผ่านแชท ใช้เป็นหลักฐานฟ้องได้” การทักขอยืมเงินผ่านแชท หรือแชทไลน์ สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องได้ แม้จะไม่ได้มีการทำหนังสือกู้ยืมเงิน เป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม

“ยืมเงินจำนวนเท่าไร จึงจะต้องทำหนังสือกู้ยืมเงิน” ยืมเงินตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป สามารถทำหนังสือสัญญากู้ยืมได้ โดยจะต้องมีการลงลายมือชื่อทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งหากผิดสัญญาชำระหนี้ ก็สามารถนำไปฟ้องร้องได้

1) การทวงหนี้

การทวงหนี้ที่ถือเป็นการทวงหนี้

- หากผู้ทวงถามหนี้ทักไปสอบถามทางแชท ลูกหนี้เปิดอ่านข้อความ แต่ไม่ตอบ
- หากผู้ทวงถามหนี้โทรศัพท์ไปหาลูกหนี้ แล้วลูกหนี้รับสาย แล้วมีการสนทนากันเรื่องการ

ทวงหนี้การทวงหนี้ที่ไม่ถือเป็นการทวงหนี้

- หากผู้ทวงถามหนี้โทรศัพท์ไปหาลูกหนี้ แต่ลูกหนี้ไม่รับสาย หรือกดวางสายก่อนจะมีการ

การสนทนากัน

- หากผู้ทวงถามหนี้โทรศัพท์ไปหาลูกหนี้ แล้วลูกหนี้รับสาย แต่พูดคุยเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่อง

การทวงหนี้

- หากผู้ทวงถามหนี้ทักไปสอบถามทางแชท แต่ลูกหนี้ยังไม่เปิดอ่าน

2) ขอบเขตของการทวงหนี้

กฎหมายทวงหนี้ใหม่กำหนดให้เจ้าหนี้ สามารถทวงหนี้ได้ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง โดยวันเวลาทวงถามหนี้ วันจันทร์ – ศุกร์ เวลาทวงหนี้ตั้งแต่ 08.00 – 20.00 น. วันเสาร์ – อาทิตย์, วันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลาทวงหนี้ตั้งแต่ 08.00 – 18.00 น.

3) ข้อห้ามในการทวงหนี้

ลูกหนี้ทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ดังนั้นเจ้าหนี้จะต้องทวงถามหนี้กับลูกหนี้ อย่างสุภาพ ให้เกียรติ ละเว้นการประจานดูหมิ่นให้ลูกหนี้เกิดความเสื่อมเสียและอับอาย เพื่อปกป้องสิทธิของลูกหนี้ กฎหมายจึงกำหนดข้อห้ามต่าง ๆ ในเรื่องการทวงหนี้ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่

- ห้ามทวงถามหนี้กับคนอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้ เว้นแต่บุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้
- ห้ามบอกความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่น เนื่องจากกฎหมายไม่ให้ประจานลูกหนี้

หรือทำให้ลูกหนี้เสียชื่อเสียง โดยบอกคนที่ไม่เกี่ยวข้อง ยกเว้นเป็นคนในครอบครัวลูกหนี้ เช่น สามี ภริยา บุพการี

- ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจ บนซองจดหมาย หนังสือ

หรือสื่อใด ๆ ให้ (บุคคลอื่น) เข้าใจว่า ติดต่อเพื่อทวงหนี้

- ห้ามติดต่อ แสดงตนทำให้ผู้ติดต่อด้วยเข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อ

ของลูกหนี้

- ห้ามข่มขู่ ใช้ความรุนแรง หรือกระทำการอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย

ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น ถือว่ามีความผิด ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

และอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

- ห้ามใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น

- ห้ามทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้

ประกาศ

4) การทวงถามหนี้อย่างไม่เป็นธรรม

ลูกหนี้หรือประชาชนสามารถร้องเรียนได้ที่ “คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้” ที่มีตั้งแต่ระดับประเทศ และระดับจังหวัด หรือ “ที่ว่าการอำเภอและสถานีตำรวจ” ในท้องที่ เพื่อแจ้งการกระทำความผิดได้ โดยจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งหมดเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ พ.ร.บ.ทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558คุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ตาม พ.ร.บ. นี้ ถ้าเจ้าหนี้ทวงถามหนี้ที่เป็นเท็จ หรือผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นจะได้รับโทษที่หนักขึ้นด้วย

(3) ประมวลกฎหมายว่าด้วยการประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน

1) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๖๘๐ อันว่าค้ำประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หนึ่ง อนึ่ง สัญญาค้ำประกันนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

2) การทำสัญญาค้ำประกัน ถ้าเป็นหนี้ในอนาคตหรือตามเงื่อนไขในสัญญาค้ำประกัน ต้องกำหนด

- วัตถุประสงค์ในการก่อหนี้ของลูกหนี้
- ลักษณะของมูลหนี้ที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบ
- จำนวนเงินสูงสุดที่จะให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบ
- ระยะเวลาของการเกิดหนี้ ที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบ

3) การทำสัญญาค้ำประกัน สัญญาค้ำประกันต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่ค้ำประกันไว้โดยชัดแจ้งและผู้ค้ำประกันย่อมรับผิดชอบเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

(4) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์

1) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2546

2) คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ พ.ศ. 2547

3) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563

3) การวางแผนการเงิน เป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน เริ่มจากการปลูกฝังการออมและการใช้เงินอย่างสมเหตุสมผลตั้งแต่วัยเด็กเพื่อบ่มเพาะวินัยทางการเงินไว้ก่อน เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จำเป็นต้องรู้วิธีการวางแผนการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมายและรายจ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อมีครอบครัวก็จำเป็นต้องดูแลทั้งตนเองและคนในครอบครัว ทำให้ความรับผิดชอบและภาระทางการเงินยิ่งเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญมากขึ้น แม้กระทั่งเมื่อเกษียณอายุ ก็ยังต้องวางแผนการเงิน เพราะเป็นวัยที่มีรายได้ลดลงแต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ยังคงอยู่หรืออาจสูงขึ้นในบางหมวด เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งหากไม่มีการวางแผนที่ดีอาจเกิดปัญหาได้

(1) ขั้นตอนการวางแผนการเงิน

1) ประเมินฐานะการเงิน

สิ่งที่สะท้อนฐานะทางการเงินที่แท้จริงของบุคคลไม่ใช่ สินทรัพย์ที่มีอยู่ แต่เป็นความมั่งคั่งสุทธิสินทรัพย์ - หนี้สิน = ความมั่งคั่งสุทธิ

นอกจากนี้ ควรจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวัน เพื่อจะได้รู้พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของตนเองโดยคำนวณจากรายรับ - เงินออม - รายจ่าย = เงินเหลือใช้/เงินขาดมือ

2) ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน

ตั้งเป้าหมายและกำหนดเวลาที่จะพิชิตเป้าหมายให้ชัดเจน รวมถึงมีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายให้สอดคล้องกับความสามารถทางการเงินในช่วงเวลานั้น ๆ เป้าหมายที่ดี ต้องเป็นไปตามหลัก SMART ได้แก่

- Specific ควรเป็นเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีความเฉพาะเจาะจง
- Measurable สามารถวัดผลเป็นตัวเลขหรือตัวเงินได้ชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมาย
- Achievable เป็นเป้าหมายที่สามารถทำได้ โดยรู้ว่าต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยวิธีการใด

- Realistic เป้าหมายเป็นสิ่งที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง

- Time Bound มีกรอบเวลาที่จะดำเนินการตามเป้าหมายที่ชัดเจน และต้องใช้เวลาเท่าใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยอาจแบ่งเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

3) จัดทำแผนการเงิน

การจัดทำแผนการบริหารเงินและทรัพย์สิน เช่น การควบคุมค่าใช้จ่าย การหารายได้เพิ่มเติม หรือนำไปลงทุนอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยต้องจัดสรรระยะเวลาของแผนให้สัมพันธ์กับรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

4) ดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด

การดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัดสิ่งที่สำคัญคือความมุ่งมั่นและมีวินัย เพราะหากขาดการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องการบรรลุเป้าหมายก็จะทำได้ยาก

5) ตรวจสอบและปรับแผนตามสถานการณ์

ตรวจสอบแผนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยทุก 6 เดือน ว่าผลการดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่และหาสาเหตุหากไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

(2) เคล็ดลับเพื่อความมั่นคงทางการเงิน

วางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายรับ โดยพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายที่จำเป็น โดยแบ่งสัดส่วนรายรับส่วนหนึ่งไว้สำหรับเป็นเงินออมและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นก่อน หากพบว่ารายรับไม่เพียงพอควรลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้

การเตรียมรับมือกับความไม่แน่นอน

- มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน
- พิจารณาเรื่องความไม่แน่นอนของรายได้ในอนาคต ก่อนตัดสินใจยืมเงินทุกครั้ง

- หาแหล่งรายได้เสริม
- นำสินทรัพย์ที่มีไปลงทุนให้ดอกเบี้ยขึ้น

หากรู้ล่วงหน้าว่าจะต้องใช้เงินจำนวนมาก ควรวางแผนเก็บเงินเตรียมไว้แต่ล่วงหน้า บริหารเงินออมให้ดอกเบี้ย เช่น ผักกาดนาคร ชื้อพันธบัตร ชื้อประกันสะสมทรัพย์ ชื้อกองทุนรวม ฯลฯ ทั้งนี้ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบการออม ความเสี่ยง รวมทั้งติดตามข่าวภาวะเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อ ภาวะเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยเพื่อประกอบการตัดสินใจด้วย

หากใช้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล ควรใช้อย่างมีวินัย จัดเก็บใบเสร็จเพื่อตรวจสอบ และจ่ายเงินให้ตรงตามกำหนด เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยโดยไม่จำเป็นการก่อก่อนนี้ไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวหากมีการบริหารจัดการที่ดีและเลือกก่อนที่มีประโยชน์ เช่น การกู้ซื้อบ้านหรือกู้เพื่อประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม ควรประเมินความสามารถในการชำระคืนก่อน โดยภาระการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยของหนี้ทุกประเภท ในแต่ละเดือนรวมกันไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน

หากมีหนี้สินเกินตัวต้องพยายามปลดหนี้ด้วยการประหยัด ทอยผ่อนชำระ โดยเฉพาะหนี้ นอกระบบและหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงที่สำคัญไม่ควรก่อก่อนนี้เพิ่ม หากไม่สามารถชำระคืนได้ ก็ควรหารือกับเจ้าหนี้ เพื่อหาทางออกร่วมกัน

4) แนวทางปฏิบัติการดำเนินงานของสหกรณ์

(1) ลักษณะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาที่อยู่อาศัย

1) ธุรกิจสินเชื่อ ได้แก่

การให้เงินกู้ทั่วไป เป็นการจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกตามระเบียบของสหกรณ์ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก เช่น เงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลางการให้เงินกู้เพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัย สหกรณ์ทำสัญญาเงินกู้กับสมาชิกตามจำนวนเงินเท่ากับค่าก่อสร้างบ้านตามแบบบ้านที่สมาชิกเลือกไว้ สมาชิกรับเงินกู้ตามระยะเวลาแล้วเสร็จในการก่อสร้างบ้านซึ่งสัมพันธ์กับการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเหมา กำหนดให้ชำระคืนเงินกู้เดือนละ 1 ครั้ง ทุกๆ สิ้นเดือนภายในระยะเวลา 15 ปี หรือ 180 งวด สอดคล้องกับการชำระคืนเงินกู้ให้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เมื่อสมาชิกผิคนัดชำระหนี้ สหกรณ์คิดค่าปรับ

2) ธุรกิจจัดหาที่อยู่อาศัย

จัดหาที่ดินให้สมาชิกเช่าจากหน่วยงาน เช่น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมธนารักษ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จัดหาที่ดินให้สมาชิกเช่าซื้อ

- การซื้อที่ดิน ต้องใช้ราคาประเมินราชการ
- การขายที่ดินให้กับสมาชิก ให้สหกรณ์ทำจัดทำทะเบียนคุมแปลงที่ดินและ

คำนวณราคาที่ดินต่อตารางวา

- การรับเงินค่างวดเช่าซื้อที่ดินจากสมาชิก
- การซื้อที่ดินจากสมาชิก สมาชิกจะได้รับเงินที่ชำระบางส่วนในวันทำสัญญา

(เงินดาวน์) คืนทั้งจำนวน ส่วนเงินค่าที่ดินที่ส่งชำระมาแล้วนั้นอาจกำหนด เช่น ได้รับคืนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จำนวนเงินที่จ่ายคืนทั้งสิ้นถือเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อคืนที่ดินของสหกรณ์

- การยึดคืนที่ดินจากสมาชิก สมาชิกผิดเงื่อนไขสัญญาเช่าซื้อที่ดิน และสหกรณ์

ได้ติดตามทวงถามถึงที่สุดแล้วจึงยึดคืนจากสมาชิก

(2) การใช้ข้อมูลในงบการเงิน

1) สมาชิกสหกรณ์ ทำให้สมาชิกทราบถึงผลการดำเนินงานและผลตอบแทนที่จะได้รับจากสหกรณ์ คือ เงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ

2) คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ทำให้ทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์รวมทั้งวินิจฉัยปัญหาต่างๆ เพื่อวางแผนควบคุมทางการเงิน ปรับปรุงการบริหารงาน

3) สถาบันการเงิน หรือเจ้าหนี ใช้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่สหกรณ์

4) ผู้สอบบัญชี ทำให้ทราบประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของสหกรณ์และให้ข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์

5) ผู้ตรวจสอบกิจการ ใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านการบริหารการเงินแก่สหกรณ์

6) หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้มีความมั่นคง เข้มแข็งต่อไป

(3) ประโยชน์ของงบการเงิน

1) ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด

2) ใช้ในการวางแผนควบคุมทางการเงินและตัดสินใจทางธุรกิจของสหกรณ์ รวมถึงแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ประเมินประสิทธิภาพและวัดผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการรวมถึงวางระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์

4) ทราบความสามารถในการให้บริการและเื้ออำนวยการนโยบายต่อสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์

5) เพื่อขอเครดิตจากสถาบันการเงิน

5) การติดตามหนี้ของสหกรณ์และเทคนิคการติดตามหนี้ค้างชำระ

(1) การติดตามหนี้ของสหกรณ์

1) จัดทำรายละเอียดลูกหนี้ การแยกอายุหนี้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตามหนี้

2) มอบหมายกรรมการหรือฝ่ายจัดการ ทำหน้าที่ติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การกู้ รวมทั้งติดตามเร่งรัดหนี้ให้สามารถชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนด

3) รายงานผลการรับชำระหนี้และความคืบหน้าในการติดตามการเร่งรัดหนี้ค้างชำระในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการประชุม

4) ก่อนครบกำหนดชำระหนี้ ควรหนังสือเร่งรัดการชำระหนี้เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบโดยระบุเงินต้นดอกเบี้ยและวันครบกำหนดชำระ เพื่อให้สมาชิกได้เตรียมตัวหาเงินมาชำระหนี้

5) หากสมาชิกไม่มาชำระหนี้ตามกำหนด ควรทำหนังสือเตือน จำนวน 2 ครั้ง เพื่อให้โอกาสสมาชิกชำระแก่สหกรณ์ โดยกำหนดเงื่อนไข ระยะเวลาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งช่องทางการติดต่อสหกรณ์และมอบหมายให้กรรมการหรือฝ่ายจัดการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสมาชิกอีกครั้ง

6) หากสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหนี้ให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย

(2) เทคนิคการติดตามหนี้ค้างชำระ

1) ติดตามหลังเลิกงาน ทั้งนี้การติดตามทวงถามหนี้ให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้สามารถทวงหนี้โดยบุคคล โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่าง 8.00 น.- 20.00 น. วันหยุดราชการ 08.00 น. - 18.00 น.

2) ตรวจเยี่ยมสมาชิกเพื่อรับฟังปัญหาสาเหตุที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด โดยใช้วิธีพูดคุยอย่างเป็นกันเองเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน

3) กรณีสมาชิกไม่สามารถผ่อนชำระเป็นรายเดือนเนื่องจากแหล่งที่มาแห่งรายได้ ให้จัดให้มีการแบ่งชำระเป็นรอบ ๆ

4) จัดให้มีการประชุมกลุ่มสมาชิก เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาโดยอาจใช้แนวทางเพื่อนช่วยเพื่อน

5) จัดให้มีช่องทางการชำระเงินหลากหลายช่องทาง เช่น การทำธุรกรรมออนไลน์ โดยการชำระหนี้เข้าบัญชีธนาคารของสหกรณ์เท่านั้น เพื่อสร้างความสะดวกให้สมาชิกในการชำระหนี้ได้ทุกสถานที่ทุกช่วงเวลา

6) จัดให้มีช่องทางปรึกษาปัญหาหนี้ เช่น สายด่วนแก้หนี้ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาหนี้ค้างชำระได้ทันเวลา

7) การให้เกียรติสมาชิก หากต้องการพูดคุยติดตามหนี้ ควรเชิญสมาชิกมาพูดคุยกันเป็นการส่วนตัว

6) วิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่มีปัญหาของสหกรณ์ เกิดจาก 3 ปัจจัย คือ 1.สมาชิกผู้กู้ 2.สหกรณ์ 3.ปัจจัยภายนอก ซึ่งการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องกำหนดแนวทางดำเนินการควบคู่กันไปทั้ง 3 ปัจจัย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่มีปัญหาของสหกรณ์

ลำดับ	ประเด็นปัญหา	ลำดับขั้นตอนการแก้ไข	วิธีตรวจสอบประเมินผล
1	การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	1. พิจารณาค่าช้อจากประวัติการกู้เงินของสมาชิก การก่อหนี้เกิดความเสี่ยงที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือไม่ ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ 2. การตรวจเยี่ยมสมาชิกหลังจากปล่อยเงินกู้ เพื่อรับรู้สภาพปัญหาให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไข	1. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือให้ฝ่ายสินเชื่อออกตรวจสอบการใช้เงินกู้ 2. การติดตามประเมินผล ปัญหาอุปสรรค ตรวจสอบสาเหตุการกู้เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

		<p>3. ควบคุมและตรวจสอบการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ อาจแบ่งการจ่ายเงินกู้เป็นงวดๆ</p> <p>4. เรียกลูกหนี้มาเจรจาถึงสาเหตุของการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์</p> <p>5. เรียกเงินคืนกู้ ยกเลิกสัญญา</p>	
2	<p>ไม่มีความตั้งใจชำระหนี้หรือมีเหตุสุดวิสัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหนี้หลายทาง รายได้จะนำไปชำระหนี้ในระบบหรือหนี้อื่นก่อน - มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย - พฤติกรรมลอกเลียนแบบคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่ดำเนินการใดๆกับสมาชิกที่ไม่ชำระหนี้หรือสมาชิกที่ผิดนัดชำระหนี้ได้ 	<p>1. ให้ความรู้เรื่องอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ที่ดี</p> <p>2. ส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มความสามารถในการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้สามารถผ่อนชำระหนี้กับสหกรณ์ได้</p> <p>3. การตรวจเยี่ยมสมาชิก เพื่อรับฟังสาเหตุปัญหาและอธิบายทำความเข้าใจ ถึงโทษฐานความผิดของการไม่ชำระหนี้</p> <p>4. จัดชั้นคุณภาพสมาชิก เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้</p> <p>5. แนะนำให้สมาชิกจัดทำบัญชีครัวเรือนและวางแผนทางการเงิน รู้รายได้ ต้นทุน และรายจ่ายที่แท้จริง เพื่อหาช่องทางเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น</p> <p>6. แนะนำ ส่งเสริมให้สมาชิกนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องบริหารจัดการที่เด็ดขาด กล้าตัดสินใจใช้อำนาจ</p>	<p>1. การชำระหนี้ของสมาชิกมีหนี้ค้างลดลง และสมาชิกมีวินัยในการชำระหนี้เพิ่มมากยิ่งขึ้น</p> <p>2. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3. กรณีสมาชิกสหกรณ์ขาดส่งชำระหนี้เกิน 3 เดือนติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรสหกรณ์จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง</p>

		<p>ที่มีอยู่</p> <p>8. ฟ้องร้องดำเนินคดี</p> <p>ควรดำเนินการตาม (1) – (8) ในเบื้องต้นก่อนดำเนินการฟ้องร้องคดีกับสมาชิก</p>	
3	<p>ลูกหนี้หมดสภาพชำระหนี้</p> <p>เช่น ลูกหนี้ประสบอุบัติเหตุ พิกการ ป่วยเรื้อรัง เสียชีวิต</p>	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์/ฝ่ายติดตามหนี้เยี่ยมเยียนสมาชิกที่ได้รับความเดือดร้อนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและสภาพความเป็นอยู่ หากสมาชิกมีทายาท แนะนำให้ดำเนินการเปลี่ยนสิทธิเป็นทายาท พูดคุยกับผู้ค้ำประกัน รวบรวมปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้หมดสภาพชำระหนี้แจ้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เพื่อรับทราบและหาแนวทางแก้ไข อาจให้การช่วยเหลือโดยการพักการชำระหนี้ หรือลดค่าปรับ/ดอกเบี้ย 	<ol style="list-style-type: none"> มอบหมายเจ้าหน้าที่สหกรณ์ตรวจสอบหนี้ค้ำของสมาชิกสรุปประวัติการชำระหนี้ผู้ค้ำประกัน สำรวจที่มาของรายได้ของสมาชิก และบุคคลภายในครอบครัว ตรวจสอบสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือสมาชิกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน นำเสนอข้อมูลการแก้ไขปัญหาของสมาชิกที่หมดสภาพการชำระหนี้ เข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือนเพื่อติดตามและประเมินผลการแก้ไข
4	<p>การบริหารงานของสหกรณ์</p> <p>เช่น คณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์</p> <p>- ขาดองค์ความรู้ในงานที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบ</p> <p>- ไม่ปฏิบัติตามหรือดำเนินงานตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, พอช.)</p> <p>- การทุจริต ทำงานลักษณะครอบครัว</p> <p>- ความต่อเนื่องในการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ให้ความรู้เฉพาะด้านกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สมาชิก และผู้ตรวจสอบกิจการเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น ด้านบัญชี การเงินและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าดำเนินการแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำความเข้าใจกับสมาชิกว่าความเข้มแข็งของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับสมาชิกในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ 	<ol style="list-style-type: none"> เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกเดือนตรวจสอบงบประมาณทดลองทุกครั้งเพื่อแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สมาชิกสหกรณ์สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด

	ซึ่งมีผู้มีความรู้เพียง 1-2 คน	ส่งเสริมสหกรณ์ และผู้สอบบัญชี หากสหกรณ์มีปัญหาในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ	
5	<p>การกระทำของกรรมการและเจ้าหน้าที่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - รับชำระเงินจากสมาชิกแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน - จงใจหลีกเลี่ยงไม่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าไปทำหน้าที่แนะนำตรวจสอบกำกับดูแลในด้านเอกสารหรือการบริหารจัดการในสหกรณ์ - ไม่มีเอกสารให้ตรวจสอบ หรือมีเอกสารหลักฐานใบสำคัญไม่ครบถ้วน จึงทำให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ปิดบัญชีไม่ได้ - ไม่จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามที่ข้อบังคับกำหนด หรือเมื่อเรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้วมีกรรมการดำเนินการไม่ครบองค์ประชุม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ 2. กำกับให้คณะกรรมการดำเนินการประชุมประจำเดือนให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ที่กำหนด 3. ดำเนินการในการติดตามหนี้ อย่างเคร่งครัด และนำผลแจ้งที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน 4. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ออกสอบทานหนี้สมาชิก 100% เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการบริหารงาน หากพบความทุจริตจะได้นำไปสู่การดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำผิดต่อไป 5. กรณีเกิดการทุจริต มีการดำเนินการทางกฎหมาย 6. ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการที่มีคุณภาพเข้ามาบริหารงานในสหกรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สหกรณ์สามารถปิดบัญชีได้ 2. ดอกเบี้ยค้างรับ ลดลงทุกปีอย่างต่อเนื่อง
6	<p>กระบวนการก่อนนี้ที่มีข้อบกพร่อง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกขาดความเชื่อมั่นในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้กับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินตามหลักธรรมาภิบาลสหกรณ์ (การบริหารสหกรณ์อย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม/ หลักประสิทธิผลหลักประสิทธิภาพ หลักความ

<p>สหกรณ์</p> <p>- คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่ทราบถึงขั้นตอนในการให้สินเชื่อแนวทางการบริหารหนี้ของสหกรณ์ไม่มีการวางแผนติดตามหนี้ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ/ข้อบังคับของสหกรณ์</p> <p>- สมาชิกสหกรณ์มีรายได้ไม่แน่นอน รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ มีหนี้หลายทาง</p>	<p>2. ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและการควบคุมภายในของสหกรณ์เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส</p> <p>3. อบรมคณะกรรมการให้มีความรู้เกี่ยวกับการติดตามหนี้และปฏิบัติตามระเบียบ ควบคุมลูกหนี้ให้ปฏิบัติตามสัญญาและการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์</p> <p>เก็บรายละเอียดลูกหนี้และมีการแยกอายุหนี้ เรียกลูกหนี้เข้ามาพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหา และมีการติดตามหนี้</p> <p>4. จัดจ้างพนักงานที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานในสหกรณ์</p> <p>5. แนะนำให้สหกรณ์ปฏิบัติตามระเบียบ/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินให้สมาชิกเช่าซื้อเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยที่กำหนดในกรณีผิคนัดค่าเช่าซื้อ 1 งวด ให้กลุ่มสมาชิกติดตามและชี้แจงสหกรณ์ ผิคนัด 2 งวด ติดต่อกันให้สหกรณ์ทำหนังสือแจ้งเตือน ถ้าสมาชิกผิคนัดไม่ชำระเงินที่ค้างชำระภายใน 30 วันนับจากวันที่แจ้งเตือนสหกรณ์บอกเลิกสัญญาได้ และริบเงินที่สมาชิกชำระแล้วได้ทั้งหมด</p> <p>6. ส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก ส่งเสริมการออม ใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม)</p> <p>2. ประเมินผลการควบคุมภายใน</p> <p>3. สมาชิกมียอดหนี้ค้างชำระลดลง</p>
--	--	---

7	ตกงาน ไม่มีงานทำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบการได้รับเงินชดเชยกรณีถูกเลิกจ้าง 2. ส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิก และจัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 3. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ เช่น สำนักงานจัดงานจังหวัด สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อหาตำแหน่งงานและฝึกอาชีพให้แก่สมาชิก 4. ส่งเสริมให้สมาชิกจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อส่งเสริมการออม 5. ส่งเสริมให้สมาชิกลด ละ เลิกอบายมุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกมีรายได้/เงินออมเพิ่มมากขึ้น 2. สมาชิกสามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด
8	การสนับสนุนของหน่วยงาน เช่น กรณีการเช่าที่ เมื่อครบกำหนดสัญญาเช่าแล้ว หน่วยงานที่เป็นเจ้าของที่จะต่อสัญญาให้หรือไม่	ควรมีการประชุมปรึกษาหารือ 3 ฝ่าย (สหกรณ์ พอช. และหน่วยงานที่ให้เช่า) เพื่อหาแนวทางการต่อสัญญา	ตรวจสอบจาก MOU และเอกสารสิทธิ์ทางกฎหมาย
9	ประสบภัยธรรมชาติ/โรคอุบัติใหม่/ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ลดลง ต้นทุนค่าครองชีพและต้นทุนการผลิตสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำโครงการช่วยเหลือสมาชิก เช่น พักหนี้/ยืดระยะเวลาการชำระหนี้ปรับแผนการชำระหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ยค่าปรับ เพื่อแบ่งเบาภาระสมาชิก - ส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก 	ตรวจสอบจากโครงการช่วยเหลือสมาชิกฯ หรือ โครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก

แหล่งเรียนรู้การส่งเสริมอาชีพ

- อบรมรู้ รอบด้าน การเกษตร ปี 2561 : IFPP แผนการผลิตรายบุคคล

<https://www.youtube.com/watch?v=dAAkwLzvWZE>

- การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan – IFPP) และการเชื่อมโยงสู่แผนการผลิตรายกลุ่ม

IFPP การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล

- 123 อาชีพเกษตรกรรมทางเลือก

123 อาชีพเกษตรกรรมทางเลือก

2.2 โครงการแก้ไขปัญหานี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ของตนเอง
3. เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกโดยผ่านกลไกการให้บริการของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร

ตัวชี้วัด

1. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้ค้าง (หนี้ผิดนัดชำระ/หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้) ได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ

2. สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีภาระหนี้ค้างลดลงเฉลี่ยร้อยละ 10

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 15 แห่ง ประกอบด้วยสหกรณ์ 14 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 1 แห่ง ดังนี้

1. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านพระ จำกัด
2. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงตำบลน้ำคำ จำกัด
3. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงพยุห์ จำกัด
4. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองบัวไชยวาน จำกัด
5. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านขาม จำกัด
6. สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงกันทรารมย์ จำกัด
7. สหกรณ์การเกษตรน้ำฝนแต่ จำกัด
8. สหกรณ์การเกษตร นพค. กรป. กลาง ศรีสะเกษ จำกัด
9. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์หนองระนามเขียงทูน
10. สหกรณ์การเกษตรนิคมปรือใหญ่ฯ จำกัด

11. สหกรณ์การเกษตรทับทิมสยาม 06 จำกัด
12. สหกรณ์การเกษตรขุนหาญโพธิ์กระสังข์ จำกัด
13. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำอ่างห้วยตามาย จำกัด
14. สหกรณ์การเกษตรโรงสีชุมชนเบญจลักษณ์ จำกัด
15. สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตไพรบึง จำกัด

ผลการดำเนินงาน

ข้อมูลก่อนเข้าร่วมโครงการ				
สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ (ราย)	ต้นเงินค้ำชำระ (ราย)	ดอกเบี้ยค้ำชำระ (บาท)	ค่าปรับค้ำชำระ (บาท)	รวมมูลหนี้ค้ำชำระ (บาท)
2,472	75,149,404.31	35,161,492.86	7,494,115.61	117,805,012.78

ข้อมูลหลังเข้าร่วมโครงการ ได้รับการแก้ไขแล้ว				
สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับการแก้ไข (ราย)	ต้นเงินค้ำชำระที่ได้รับการแก้ไข (บาท)	ดอกเบี้ยค้ำชำระที่ได้รับการแก้ไข (บาท)	ค่าปรับค้ำชำระที่ได้รับการแก้ไข (บาท)	รวมมูลหนี้ค้ำชำระที่ได้รับการแก้ไข (บาท)
747	13,412,818.26	6,706,394.13	2,235,464.71	22,354,647.10

: ภาพรวมของจังหวัดศรีสะเกษมีหนี้ค้ำลดลงเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 18.98

ประกอบด้วย 15 แห่ง ดังนี้

: ผลการดำเนินงานมีหนี้ค้ำลดลงร้อยละ 10 ขึ้นไป

ที่	สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	คิดเป็นร้อยละ
1	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงตำบลน้ำคำ จำกัด	43.82
2	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงพยุห์ จำกัด	42.64
3	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองบัวไชยวาน จำกัด	42.45
4	สหกรณ์การเกษตรขุนหาญโพธิ์กระสังข์ จำกัด	22.83
5	สหกรณ์การเกษตรนิคมปรือใหญ่ฯ จำกัด	21.10
6	สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตไพรบึง จำกัด	20.72
7	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมแดงกันทรารมย์ จำกัด	18.25
8	สหกรณ์การเกษตร นพค. กรป. กลาง ศรีสะเกษ จำกัด	15.92
9	สหกรณ์การเกษตรน้ำฝนแต่ จำกัด	10.06

: ผลการดำเนินงานมีหนี้ค้างลดลงร้อยละ 5 ขึ้นไป

ที่	สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	คิดเป็นร้อยละ
1	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านพระ จำกัด	9.68
2	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านขาม จำกัด	7.98
3	กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์หนองระนามเชียงพูน	7.68
4	สหกรณ์การเกษตรทับทิมสยาม 06 จำกัด	7.16

: ผลการดำเนินงานมีหนี้ค้างลดลงร้อยละ 5 ลงมา

ที่	สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	คิดเป็นร้อยละ
1	สหกรณ์การเกษตรโรงสีชุมชนเบญจลักษณ์ จำกัด	3.46
2	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำอ่างห้วยตามาย จำกัด	2.08

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูล จำแนกลูกหนี้

อายุลูกหนี้	จำนวน ลูกหนี้ (ราย)	ต้นเงินค้างชำระ (บาท)	ดอกเบี้ยค้างชำระ (บาท)	ค่าปรับค้างชำระ (บาท)	รวมมูลหนี้ค้างชำระ (บาท)
อายุหนี้เกิน 1 ปี แต่ ไม่เกิน 2 ปี	940	23,008,252.11	7,616,525.82	1,082,002.09	31,706,780.03
อายุหนี้เกิน 2 ปี แต่ ไม่เกิน 5 ปี	529	25,323,156.30	10,315,562.31	2,209,268.26	37,847,986.86
อายุหนี้เกิน 5 ปี แต่ ไม่เกิน 10 ปี	428	15,848,294.55	9,350,682.63	2,094,907.19	27,293,284.37
อายุหนี้เกิน 10 ปี ขึ้นไป	530	10,969,701.35	7,878,722.10	2,108,538.07	20,956,961.52
รวม	2,427	75,149,404.31	35,161,492.86	7,494,115.61	117,085,012.78

2. วิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้

ศักยภาพลูกหนี้ต่ำ	จำนวน 1,456 ราย	มูลหนี้ 70,683,007.67 บาท
ศักยภาพลูกหนี้ปานกลาง	จำนวน 728 ราย	มูลหนี้ 35,341,503.83 บาท
ศักยภาพลูกหนี้สูง	จำนวน 243 ราย	มูลหนี้ 11,780,501.28 บาท

3. แนะนำ ส่งเสริม ให้คำปรึกษา

- 1) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการหนี้
- 2) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้านการให้สินเชื่ออย่างเป็นธรรม

3) กำหนดนโยบายการให้สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบและถือใช้ระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมทั้งดำเนินธุรกิจที่เชื่อมโยงกัน

ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้าง
<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มวงเงินกู้ยืมให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการ - ลดอัตราดอกเบี้ย - จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพ โดยสนับสนุนเงินทุน ดอกเบี้ย ต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย 	<ul style="list-style-type: none"> - การผ่อนผัน ขยายเวลาชำระหนี้ - ปรับโครงสร้างหนี้ - ยืดระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ออกไปเพื่อค้างงวดลดลง - ลดอัตราดอกเบี้ย เพื่อลดภาระดอกเบี้ยจ่าย - ยกหรือผ่อนปรน ดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้ค่า กวดที่ชำระมาสามารถตัดต้นเงินได้มากขึ้น - เพิ่มเงินทุนหมุนเวียนหรือเสริมสภาพคล่องและสำรอง ไว้อย่างฉุกเฉิน - เปลี่ยนประเภทหนี้ จากสินเชื่อดอกเบี้ยสูงเป็นสินเชื่อ ที่มีดอกเบี้ยต่ำกว่า - จ่ายชำระหนี้เร็วขึ้น เพื่อลดภาระดอกเบี้ย - รีไฟแนนซ์ปิดสินเชื่อ การลดหนี้ การไกล่เกลี่ยคดี การประนีประนอม - การรวมหนี้ให้เป็น 1 สัญญา - จัดทำสัญญาดอกเบี้ย โดยไม่คิดดอกเบี้ย (หากแปลง หนี้เป็นการเพิ่มภาระลูกหนี้ - จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพปลอดดอกเบี้ยหรือ ดอกเบี้ยต่ำ - พองดำเนินคดี การตัดจำหน่ายหนี้สูญ รับชำระหนี้ ด้วยทรัพย์สิน

4. แนะนำ จัดทำแผนระยะเวลา 5 ปี และแผนรายปี

1) มีการจัดทำแผนระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) (ร้อยละ 100)

2) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2566) (ร้อยละ 100)

สมาชิกที่ได้ดำเนินการแก้ไข จำนวน 747 ราย (ร้อยละ 30.78 ของจำนวนสมาชิกปีฐาน 2565)

มูลหนี้ที่ดำเนินการแก้ไขให้ลดลง ผลดำเนินการ (ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566) 22,354,647.10 บาท (ร้อยละ 18.98 ของมูลหนี้เป้าหมาย)

5. แนะนำ ส่งเสริมแผนส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก

1) ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2) แผนโครงการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น ได้แก่ เย็บถุงมือ, ทอผ้า, ทอเสื่อใบเตย และทอเสื่อจากต้นฝื่อ

3) การเลี้ยงสัตว์ เช่น กระบือ วัว ไก่ และเป็ด

6. แผนการติดตาม

มีแผนประชุมติดตาม แผน/ผล/ตัวชี้วัด ร่วมกับสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ 15 แห่ง เป็นประจำทุกเดือน ผ่านระบบ Zoom

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>1. ปัญหาหนี้ค้าง เป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน การแก้ไขปัญหาต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและใช้ระยะเวลา (สหกรณ์เป้าหมาย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด/ธ.ก.ส./สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์)</p> <p>2. สหกรณ์มีเงินทุนในการส่งเสริมอาชีพไม่เพียงพอในการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อสร้างรายได้</p>	<p>1. แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการหนี้อย่างยั่งยืน</p> <p>2. จัดประชุมระดมความคิดเห็น วางแผนการทำงานร่วมกัน</p> <p>3. ทีมโค้ชลงพื้นที่เข้าไปแนะนำ ส่งเสริม ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผนร่วมกับสหกรณ์ รวมทั้งให้มีวาระการติดตามผลการบริหารจัดการหนี้ในที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการทุกเดือน</p> <p>4. มีการประชุมติดตามแบบมีส่วนร่วมทั้ง 15 แห่งอย่างต่อเนื่อง เดือนละ 1 ครั้ง ผ่านระบบ Zoom</p> <p>5. ขอรับการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และ ธ.ก.ส.</p>

ตัวอย่างสหกรณ์เป้าหมายที่ดำเนินงานแล้ว

สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตไพรบึง จำกัด (ผลการดำเนินงาน ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2567)

ลูกหนี้ ค้างชำระ จำแนกตาม อายุหนี้	ข้อมูลลูกหนี้ค้างชำระยกมา สำหรับปีบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2565					ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2567		
	จำนวน ลูกหนี้	ต้นเงิน ค้างชำระ	ดอกเบี้ย ค้างชำระ	ค่าปรับ ค้างชำระ	รวมมูลหนี้ค้าง ชำระ	ผลการดำเนินงาน การแก้ไขหนี้ค้างชำระที่ได้รับการแก้ไข		
	สมาชิก (ราย)	บาท	บาท	บาท	บาท	สมาชิกที่ ได้รับการ แก้ไข (ราย)	มูลหนี้ที่จะ ดำเนินการ แก้ไข (บาท)	คิดเป็น ร้อยละ (%)
อายุหนี้เกิน 0 - 1 ปี	18	494,042.59	271,250.86	5,686.63	770,980.08	15	498,867.24	64.71
อายุหนี้เกิน 1 ปี แต่ไม่ เกิน 2 ปี	12	305,429.25	73,140.36	9,217.58	387,787.19	6	171,830.25	44.31
อายุหนี้เกิน 2 ปี แต่ไม่ เกิน 5 ปี	42	1,147,476.94	399,951.07	57,435.09	1,604,863.10	20	127,799.25	7.96

อายุหนี้เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	5	65,347.36	31,852.09	5,305.38	102,504.83	-	-	-
รวม	77	2,012,296.14	776,194.38	77,644.68	2,866,135.20	41	798,496.74	27.86

การแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระของสหกรณ์

สมาชิกที่ได้ดำเนินการแก้ไข และมีหนี้ลดลง	จำนวน 41 ราย	คิดเป็นร้อยละ 53.25 (ของจำนวนสมาชิกปีฐาน 2565)
มูลหนี้ที่ดำเนินการแก้ไขให้ลดลงผล ดำเนินการ (ตุลาคม 2565 – มกราคม 2567)	จำนวน 798,496.74 บาท	คิดเป็นร้อยละ 27.86 (ของมูลหนี้เป้าหมาย)

2.3 ระเบียบสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด ว่าด้วยการบริหารจัดการหนี้ พ.ศ. 2566 (สหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด, 2566)

ข้อ 5. วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหนี้ มีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อบริหารจัดการหนี้ของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระ
- (2) เพื่อผ่อนคลายภาระหนักในการชำระหนี้ของสมาชิก
- (3) เพิ่มขีดความสามารถในการชำระหนี้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน
- (4) เพื่อให้สหกรณ์ได้รับการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันหรือลดจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข้อ 6. การบริหารจัดการหนี้ ได้แก่ การที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และถูกบอกเลิกสัญญาการผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ การลดหนี้ การไกล่เกลี่ยคดี การประนีประนอมหนี้ การดำเนินคดีตามกฎหมาย การบริหารจัดการหนี้ด้วยคุณภาพและการบังคับคดี

ข้อ 7. ในกรณีที่ลูกหนี้ มีคำขอเป็นหนังสือ และแสดงเหตุผลความจำเป็นพร้อมหลักฐานเมื่อคณะกรรมการเห็นว่า มีเหตุอันควรผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้เป็นพิเศษ คณะกรรมการ จะผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้การส่งงวดชำระหนี้สำหรับเงินกู้ที่กำหนดไว้นั้น ให้แก่ลูกหนี้คราวละ 1 ปี หรือรายเดือน ก็ได้ แต่การผ่อนผันเวลานี้รวมกันทั้งหมดสำหรับเงินกู้หรือค้ำประกันรายหนึ่งๆ ต้องไม่เกิน 1 ปี (หรือตามบริบทของสหกรณ์ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงสภาพคล่องของสหกรณ์ด้วย)

คณะกรรมการอาจออกประกาศการผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกเป็นการทั่วไปเกินกว่ากำหนดตามวรรคแรกโดยมีเหตุผลความจำเป็นอันเนื่องมาจากสมาชิกได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนจากสภาวะเศรษฐกิจหรือเป็นไปตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อ 8. การผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้กระทำดังต่อไปนี้

- (1) ลดหย่อนการส่งเงินต้นลง หรือพักการส่งเงินต้นไว้และให้ส่งดอกเบี้ย (รายปี) ตามปกติ
- (2) ในกรณีที่มียอดดอกเบี้ยค้างชำระ ให้พักไว้ช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่เห็นสมควรหรือผ่อนดอกเบี้ยค้างชำระ และให้ส่งดอกเบี้ย (รายปี) ตามปกติ

ข้อ 9. ลูกหนี้ที่ได้รับการอนุมัติให้ผ่อนผัน/ขยายเวลาชำระหนี้จะต้องทำหนังสือไว้กับสหกรณ์แนบไว้กับสัญญา กู้ยืมเงินหรือสัญญาค้ำประกันเดิมที่ขอผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้โดยต้องให้ผู้ค้ำประกันในสัญญาที่ขอผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้ความยินยอมแบบฟอร์มที่สหกรณ์กำหนด

ข้อ 10. ลูกหนี้ที่ได้รับการอนุมัติให้ผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้จะถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถกู้เงินจาก สหกรณ์ทุกประเภทได้ เว้นแต่การขอต่อสัญญากู้เงินเพื่อการส่งเสริมอาชีพตามโครงการที่สหกรณ์กำหนด

ข้อ 11. ลูกหนี้ที่ได้รับการผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาชำระหนี้แล้วมีความประสงค์จะออกจากการผ่อนผัน/ขยาย ระยะเวลาชำระหนี้ก่อนครบกำหนดเพื่อต้องการกู้เงินสหกรณ์ทุกประเภทเช่นเดียวกับสมาชิกปกติ อาจทำได้ด้วยการทำ หนังสือขอยกเลิกการผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาเพื่อชำระหนี้ตามสัญญาปกติหรือการกู้เงินสามัญและหรือกู้เงินเพื่อส่งเสริม อาชีพตามโครงการที่สหกรณ์กำหนดเพื่อชำระหนี้ที่ได้รับการผ่อนผัน/ขยายระยะเวลาให้เสร็จสิ้น

ข้อ 12. หนี้ที่จะสามารถขอปรับโครงสร้างหนี้ได้ ต้องมีลักษณะดังนี้

(1) หนี้ที่มีอยู่เป็นภาระหนัก โดยพิจารณาแล้วมีเงินได้คงเหลือสุทธิไม่เพียงพอในการชำระหนี้ หรือ ไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ

(2) หนี้ที่มีอยู่เป็นภาระหนัก อันเกิดจากเหตุสุจริตหรือเหตุอันจำเป็น ได้แก่ เหตุจากภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ปัญหาด้านสุขภาพ หรือต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกัน (เทียบตามร่างของกรมฯ ระเบียบ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้)

กำหนดให้นำหนี้จากบัญชีของลูกหนี้มาปรับปรุงโครงสร้างหนี้หรือหนี้ที่ลูกหนี้ได้ทำหนังสือยกเว้นหนี้ที่ลูกหนี้ ได้รับสิทธิพิเศษหรือหนี้ที่สหกรณ์ได้รับเงินค่าบริการโครงการ โดยหนี้ที่จะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องมีลักษณะ ดังนี้

ข้อ 13. คุณสมบัติของลูกหนี้ที่จะขอปรับโครงสร้างหนี้ได้ ต้องมีลักษณะดังนี้

(1) ยังทำการประกอบอาชีพได้ตามปกติ เว้นแต่เป็นผู้พิการ ทุพพลภาพ และมีผู้ชำระหนี้

(2) มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และให้ความร่วมมือกับสหกรณ์

(3) มีความตั้งใจ และมีแผนปรับปรุงฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

(4) สมครใจ และยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ข้อ 14. ลูกหนี้ที่มีความประสงค์จะขอปรับโครงสร้างหนี้ตามระเบียบนี้ ต้องยื่นแสดงความจำนงและคำขอ ตามแบบหรือเอกสารที่สหกรณ์กำหนด

ข้อ 15. คณะกรรมการจะพิจารณาให้ลูกหนี้ปรับโครงสร้างหนี้ได้ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) รวมต้นเงินเป็นหนี้คงเหลือทางบัญชีที่มีอยู่ทุกบัญชี แล้วขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไปตาม ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย

การขยายระยะเวลาดังกล่าวตามวรรคแรก จะกำหนดให้มีระยะเวลาที่ลูกหนี้ยังไม่ต้องชำระคืนต้นเงินและ ดอกเบี้ยก็ได้ แต่ไม่เกิน 3 ปีแรก

(2) รวมดอกเบี้ยเงินกู้และค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระของทุกบัญชีที่มีอยู่เข้าด้วยกันเป็นต้นเงินแล้ว ขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไปตามความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้แต่ละราย โดยได้รับคำยินยอมจากลูกหนี้ ผู้ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในกรณีที่จำเป็น และสมควรคณะกรรมการจะงดคิดดอกเบี้ยของดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้ชำระและค่าปรับที่มีอยู่ ทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้

(3) ให้เงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ วิธีการให้เงินกู้ ให้ถือใช้ตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ โดยอนุโลม

การจัดทำคำขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และหนังสือกู้เงินปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้เป็นไปตามแบบที่ คณะกรรมการกำหนด การปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ในแต่ละราย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ 16. จำนวนเงินกู้ขั้นสูง

(1) วงเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะเกินมูลหนี้เดิมคือ ต้นเงินเดิมรวมดอกเบี้ยและค่าปรับ คงเหลือตามสัญญาเดิมไม่ได้

(2) วงเงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์

วงเงินกู้ตามข้อ 16 (2) เมื่อรวมกับวงเงินกู้ตามข้อ 16 (1) ต้องไม่เกินวงเงินกู้ตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์

ข้อ 17. ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้

(1) ระยะเวลาการชำระหนี้คืนเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ต้องไม่เกิน 15 ปี นับแต่วันอนุมัติ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(2) ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้เพื่อการฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์โดยอนุโลม

ข้อ 18. อัตราดอกเบี้ย

(1) ต้นเงินที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามข้อ 15 (1) ให้เรียกดอกเบี้ยในอัตราที่เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์

กรณีที่ลูกหนี้ผู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไม่ชำระคืนต้นเงินทั้งหมดหรือบางส่วนให้สหกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สหกรณ์จะเรียกค่าปรับสำหรับเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนดนั้น ในอัตราร้อยละ 3 นอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด

(2) ต้นเงินที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยการรวมดอกเบี้ยและค่าปรับเดิม ตามข้อ 15 (2) ให้คิดอัตราร้อยละ 0

กรณีที่ลูกหนี้ผู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไม่ชำระคืนดอกเบี้ยและค่าปรับทั้งหมดหรือบางส่วนให้สหกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือปรับปรุงโครงสร้างหนี้และคณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการเรียกดอกเบี้ยของดอกเบี้ย สหกรณ์จะเรียกดอกเบี้ยสำหรับเงินที่มีได้ชำระตามกำหนดในอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ และสหกรณ์จะเรียกค่าปรับสำหรับเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนดนั้นในอัตราร้อยละ 3 นับตั้งแต่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ

กรณีที่ลูกหนี้ผู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ประสบความเสียหายอันเนื่องมาจากประสพภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติอย่างร้ายแรงหรือประสบเหตุอย่างอื่นที่ลูกหนี้มิได้ก่อให้เกิดขึ้นเอง ให้คณะกรรมการมีอำนาจงดเรียกดอกเบี้ยเพิ่มตามวรรคสองได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร

(3) ต้นเงินที่เกิดจากการกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์เท่ากับเงินกู้ระยะสั้นข้อ 16 (2)

กรณีเงินกู้ยืมฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ไม่ชำระคืนต้นเงินทั้งหมดหรือบางส่วนให้สหกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา สหกรณ์จะเรียกค่าปรับสำหรับเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนดนั้นในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี

ข้อ 19. หลักประกันเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ใช้หลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ตามลำดับ ดังนี้

(1) มือสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้จำนองเป็นหลักประกัน โดยคณะกรรมการได้สอบสวนเป็นที่พอใจว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่คณะกรรมการประเมิน ณ ปัจจุบันไม่น้อยกว่า 2 เท่า ของต้นเงินกู้ที่ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ กรณีราคาประเมินน้อยกว่า 2 เท่าต้องจัดหาสังหาริมทรัพย์จำนองเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดหาได้อนุโลมให้ใช้หลักประกัน ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ราคาตลาดที่คณะกรรมการประเมิน ณ ปัจจุบันต้องไม่น้อยกว่าจำนวนหนี้ต้นเงินกู้ที่ขอปรับปรุงหนี้

(2) มีสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรทำหนังสือรับรองรับผิดชอบในการค้ำประกันเพื่อชำระหนี้ต่อสหกรณ์ อย่างน้อย 5 คน โดยจำนวนหนี้ต้นเงินเดิมของลูกหนี้แต่ละรายต้องไม่เกิน 100,000.- บาท

(3) มีสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรเป็นค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน โดยจำนวนหนี้ต้นเงินเดิมของลูกหนี้แต่ละรายต้องไม่เกิน 100,000.- บาท

ข้อ 20. หลักประกันเงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ให้ใช้หลักประกันตามลำดับ ดังนี้

(1) มือสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้ อื่นจำนองเป็นประกัน โดยคณะกรรมการได้สอบสวนเป็นที่พอใจว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่คณะกรรมการประเมิน ณ ปัจจุบัน ไม่น้อยกว่า 2 เท่า ของจำนวนเงินกู้ กรณีราคาประเมินน้อยกว่า 2 เท่า แต่ไม่น้อยกว่าจำนวนเงินกู้ ลูกหนี้ต้องจัดให้มีสมาชิกหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นสมควร เป็นค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน การค้ำประกันต้องค้ำประกันเท่ากับจำนวนเงินกู้

กรณีลูกหนี้ไม่สามารถจัดหาสังหาริมทรัพย์มาจำนองเพิ่มเติมได้ และมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผันคณะกรรมการอาจอนุญาตให้ใช้หลักประกันจำนองตามข้อ 19 (2) ค้ำประกันเงินกู้วัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูการประกอบอาชีพได้ แต่เมื่อรวมกับต้นเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว จำนวนต้นเงินกู้รวมทั้งสิ้นต้องไม่เกินวงเงินจำนอง

(2) มีสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นสมควรทำหนังสือรับรองรับผิดชอบในการประกันเพื่อชำระหนี้ต่อสหกรณ์อย่างน้อย 5 คน โดยจำนวนเงินกู้ต้องไม่เกิน 500,000.- บาท และเมื่อรวมกับหนี้เงินกู้ที่ใช้หลักประกันตามข้อ 19 (2) แล้วต้องไม่เกิน 1,000,000.- บาท

(3) มีสมาชิกสหกรณ์หรือบุคคลอื่น ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้เป็นค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน โดยจำนวนเงินกู้ต้องไม่เกิน 500,000.- บาท และเมื่อรวมกับหนี้เงินกู้ที่ใช้หลักประกันตามข้อ 19 (3) แล้วต้องไม่เกิน 1,000,000.- บาท หลักประกันนี้ให้ใช้ได้ตลอดระยะเวลาตามแผนฟื้นฟูการประกอบอาชีพที่ลูกหนี้ได้เสนอต่อคณะกรรมการ

ข้อ 21. ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ประกอบด้วย กรรมการและหรือผู้จัดการสหกรณ์ จำนวนไม่เกิน 5 คน

ข้อ 22. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มีดังนี้

- (1) พิจารณากลับกรองคัดเลือกลูกหนี้ที่สมควรได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- (2) เจรจาประนีประนอมเพิ่มเติมเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร
- (3) วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้
- (4) พิจารณาแนวทางการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ให้มีคุณภาพเป็นไปตาม

นโยบายที่สหกรณ์กำหนด

- (5) เสนอความคิดเห็นประกอบการพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ต่อคณะกรรมการ
- (6) ติดตาม กำกับ ควบคุม และแก้ไขปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ของสหกรณ์ให้สอดคล้อง

กับการบริหารหนี้ค้างของสหกรณ์

ข้อ 23. อำนาจหน้าที่คณะกรรมการในการพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ มีดังนี้

(1) พิจารณานุมัติการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการหนี้ และระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์

(2) พิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ให้มีคุณภาพเป็นไปตามนโยบายและหลักเกณฑ์ที่สหกรณ์กำหนด

(3) ติดตาม กำกับ ควบคุม และแก้ไขปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับการบริหารคุณภาพหนี้

(4) ส่งเสริมและประสานงานกับภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนฟื้นฟูการประกอบอาชีพและการพัฒนาศักยภาพของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ข้อ 24. กรณีอื่นๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ เช่น การสำรวจค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การรับรู้รายได้ และการเรียกคืนเงินกู้ ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์

ข้อ 25 ลักษณะของหนี้ที่จะขอลดหนี้ได้

- (1) ลูกหนี้ขาดอายุความฟ้องร้องทั้งสัญญา
- (2) ลูกหนี้ที่ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญทั้งจำนวน
- (3) ลูกหนี้อื่นนอกเหนือจาก ข้อ (1) ที่ไม่สามารถดำเนินการผ่อนผัน การขยายเวลาชำระหนี้ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การไกล่เกลี่ยคดี และการประนีประนอมหนี้ได้ ให้นำเสนอคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

ข้อ 26. คณะกรรมการสามารถพิจารณาลดหนี้ได้ ดังนี้

- (1) ค่าปรับ และ/หรือดอกเบี้ยที่ค้างชำระ
- (2) ลดอัตราดอกเบี้ย และ/ค่าปรับ
- (3) งดดอกเบี้ย และ/หรือค่าปรับ
- (4) กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ขึ้นใหม่

ข้อ 27. ลูกหนี้ที่ประสงค์จะลดหนี้ให้ยื่น คำขอลดหนี้ได้ตามข้อเท็จจริง เป็นหนังสือ และแสดงเหตุผลความจำเป็นพร้อมหลักฐาน ทั้งนี้ ให้ผู้จัดการสหกรณ์หรือกรณีสหกรณ์ที่ไม่มีผู้จัดการให้ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง เสนอคณะกรรมการผู้พิจารณาอนุมัติลูกหนี้สามารถขอลดหนี้ได้เพียงครั้งเดียว

ข้อ 28. หลักเกณฑ์ในการไกล่เกลี่ยคดี หรือการประนีประนอมหนี้ในชั้นศาล ดังนี้

(1) กรณีหนี้ไม่มีทรัพย์สินประกันการชำระหนี้ ถ้าผู้ค้ำประกันยินยอมชำระต้นเงินคงเหลือตามฟ้อง ให้เสร็จสิ้น ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ตกลง คณะกรรมการอาจพิจารณาลดดอกเบี้ยและ/หรือค่าปรับได้บางส่วน หรือทั้งหมด

(2) การลดค่าปรับดอกเบี้ยและการกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ นอกเหนือจากข้อ (1) มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(2.1) การลดค่าปรับ คณะกรรมการอาจพิจารณาลดค่าปรับได้บางส่วนหรือทั้งหมด

(2.2) การลดดอกเบี้ย มีหลักเกณฑ์ดังนี้

(2.2.1) ลูกหนี้ได้ชำระต้นเงินกู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ก่อนวันไกล่เกลี่ยคดีหรือประนีประนอมหนี้เงินกู้ คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาลดดอกเบี้ยได้บางส่วนหรือทั้งหมด

(2.2.2) ลูกหนี้ได้ชำระต้นเงินกู้น้อยกว่าร้อยละ 50 ก่อนวันไกล่เกลี่ยคดีหรือประนีประนอมหนี้เงินกู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาลดดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของดอกเบี้ยทั้งหมด

(2.2.3) ลูกหนี้ไม่เคยชำระต้นเงินกู้ แต่ได้ชำระดอกเบี้ย และ/หรือค่าปรับบางส่วน ก่อนวันไกล่เกลี่ยคดี หรือประนีประนอมหนี้เงินกู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาลดดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของดอกเบี้ยทั้งหมด

(2.3) การพิจารณาระยะเวลาในการชำระหนี้ ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้น ภายในกำหนด ดังนี้

(2.3.1) มูลหนี้ไม่เกิน 1,000,000.- บาท ให้ชำระเสร็จไม่เกิน 10 ปี

(2.3.2) มูลหนี้มากกว่า 1,000,000 - บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000. บาท ให้ชำระเสร็จสิ้นไม่เกิน 15 ปี

(2.3.3) มูลหนี้มากกว่า.....-.....บาท ให้ชำระเสร็จสิ้นไม่เกิน.....-.....ปี

มูลหนี้ (2.3.1) (2.3.2) และ (2.3.3) หมายถึง ทุนทรัพย์ตามฟ้อง หักด้วยค่าปรับ และ/หรือดอกเบี้ยที่ลดให้ตามข้อ (2.1) และข้อ (2.2)

ข้อ 29. หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าผิดนัดตามสัญญาทั้งหมดและลูกหนี้ต้องชำระหนี้ตามมูลหนี้คงเหลือพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 5 ของมูลหนี้คงเหลือ โดยสัญญาประนีประนอมยอมความให้ระบุว่า "หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าผิดนัดตามสัญญาทั้งหมด และลูกหนี้ต้องชำระหนี้ตามมูลหนี้คงเหลือ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ของมูลหนี้คงเหลือ"

ข้อ 30. ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอม ให้บังคับคดีตามคำพิพากษา ตามสัญญาประนีประนอมต่อไป

ข้อ 31. กรณีที่ไม่อาจตกลงไกล่เกลี่ยคดีหรือประนีประนอมหนี้ได้ให้ดำเนินคดีต่อไปจนเสร็จสิ้น

ข้อ 32. หากลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการไกล่เกลี่ยคดี และการประนีประนอมหนี้ และคณะกรรมการเห็นว่ามีเหตุจำเป็นสมควรพิจารณาเป็นรายๆ ไป

ข้อ 33. การฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย กรณีผู้กู้ถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกหรือลูกหนี้ผิดนัดตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และสหกรณ์ยังไม่ได้รับชำระหนี้ที่ค้างชำระเสร็จสิ้น ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ผู้ค้าประกันมีความประสงค์ให้สหกรณ์ฟ้องคดีและชะลอการเรียกเก็บหนี้กับผู้ค้าประกันให้สหกรณ์ฟ้องคดีลูกหนี้ทุกราย ทั้งนี้ ผู้ค้าประกันต้องถูกต้องระงับสิทธิในการกู้และการค้าประกันทุกประเภทเว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่นให้พิจารณาเป็นรายๆ ไป

(2) ผู้ค้าประกันที่รับสภาพหนี้ให้สหกรณ์ฟ้องคดีเฉพาะผู้กู้หรือทายาทของผู้กู้และผู้ค้าประกันบางรายที่ไม่รับสภาพหนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ค้าประกันที่รับสภาพหนี้

(3) ผู้ค้าประกันยินยอมรับสภาพหนี้ทุกราย ให้สหกรณ์ระงับการฟ้องคดี เว้นแต่ผู้ค้าประกันประสงค์จะให้สหกรณ์ฟ้องคดี ให้สหกรณ์ฟ้องคดีเฉพาะผู้กู้หรือทายาทของผู้กู้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ค้าประกันที่รับสภาพหนี้

ข้อ 34. กรณีที่คณะกรรมการมีมติให้สหกรณ์ฟ้องคดีแล้ว ลูกหนี้ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนการฟ้องคดีให้สหกรณ์ชะลอการฟ้องคดีไว้ก่อน และให้ดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ แต่หากปรับโครงสร้างหนี้ไม่สำเร็จให้สหกรณ์ดำเนินการฟ้องคดีตามข้อ 33 ต่อไป

ข้อ 35. กรณีลูกหนี้ถึงแก่ความตาย แต่สหกรณ์ยังไม่ได้รับชำระหนี้ที่ค้างชำระโดยสิ้นเชิงให้สหกรณ์ฟ้องทายาทของผู้กู้และผู้ค้าประกันภายในกำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่ลูกหนี้ถึงแก่ความตายแม้ผู้ค้าประกันจะยินยอมผ่อนชำระหนี้กับสหกรณ์แทนลูกหนี้ที่ถึงแก่ความตายอยู่ก็ตามเว้นแต่ทายาทของผู้กู้หรือผู้ค้าประกันทุกราย ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้ให้สหกรณ์ระงับการฟ้องคดี

ข้อ 36. หนี้ด้อยคุณภาพ มีความหมาย ดังนี้

(1) หนี้ที่ทางสหกรณ์ดำเนินการแก้ไขหนี้แล้ว ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นหนี้ที่ตีได้

(2) หนี้ที่สหกรณ์ได้ดำเนินการฟ้องร้องเรียกคืนเงินกู้แล้ว ได้มีการทำสัญญาประนีประนอมที่ศาลมีคำพิพากษา แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

(3) หนี้ที่สหกรณ์ได้ดำเนินการบังคับคดี แต่ยังไม่สามารถขายหลักประกันได้

ข้อ 37. ในการแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพให้คณะกรรมการ จัดตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพจำนวนไม่เกิน 5 คน โดยต้องเป็นคณะกรรมการเงินกู้อย่างน้อย 2 คน

ข้อ 38. การแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพ คณะอนุกรรมการในการแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพจะพิจารณาแก้ไขหนี้ให้แก่ลูกหนี้โดยความยินยอมของลูกหนี้วิธีการดังต่อไปนี้

(1) นำหลักประกันของลูกหนี้ชำระหนี้ โดยให้ลูกหนี้โอนกรรมสิทธิ์หลักประกันให้แก่สหกรณ์เป็นการชำระหนี้ มีเงื่อนไขให้ลูกหนี้ยังคงอาศัยอยู่ในหลักประกันได้หรือเช่าที่ทำกินได้ โดยกำหนดให้ลูกหนี้จ่ายเป็นค่าเช่ารายปี โดยคณะอนุกรรมการในการแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพเป็นผู้กำหนดราคาเช่าพร้อมทั้งทำสัญญาเช่าให้เรียบร้อยให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์

(2) นำหลักประกันของลูกหนี้ชำระหนี้ โดยให้ลูกหนี้โอนกรรมสิทธิ์หลักประกันในราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้น ในเวลา และ ณ สถานที่ที่ส่งมอบ ทั้งนี้ ราคาหลักประกันต้องไม่ต่ำกว่าราคาประเมินของทางราชการหรือราคาประเมินของผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาต ให้แก่สหกรณ์เป็นการชำระหนี้

(3) สำหรับเงื่อนไขในการให้ลูกหนี้ซื้อหลักประกันคืนให้เป็นไปตามดุลยพินิจคณะกรรมการ ทั้งนี้ ราคาซื้อหลักประกันคืนต้องไม่ต่ำกว่าข้อ 38 (2)

ข้อ 39. คณะอนุกรรมการในการแก้ไขหนี้ด้วยคุณภาพต้องจัดทำรายงานเสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการ
ทุกคราว

ข้อ 40. ในการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการในการแก้ไขหนี้ด้วยคุณภาพนั้น ต้องคำนึงถึงสภาพของ
หลักประกัน และเสถียรภาพของสหกรณ์

ข้อ 41. ลูกหนี้เมื่อครบตามกำหนดสัญญาตามการแก้ไขหนี้ด้วยคุณภาพข้อใดข้อหนึ่งแล้วนั้นประสงค์
ขอซื้อทรัพย์สินเป็นหลักประกันคืนก็ย่อมได้ โดยให้ยื่นความจำนงต่อคณะกรรมการ

ข้อ 42. ลูกหนี้ที่ประสงค์ขอซื้อหลักประกันคืนให้กระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

(1) ซื้อด้วยเงินสด

(2) เช่าซื้อ

ข้อ 43. ลูกหนี้จะดำเนินการขอทำสัญญาเช่าซื้อหรือเปลี่ยนตัวผู้เช่าซื้อในการทำสัญญาเช่าซื้อก็ย่อม
กระทำได้ แต่ต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์และมีความสามารถในการชำระค่าเช่าซื้อได้

ข้อ 44. ราคาเช่าซื้อที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ให้คิดมูลค่าราคาเต็มจำนวนที่ลูกหนี้มีภาระหนี้
คงเหลือกับสหกรณ์ โดยไม่ต้องชำระหนี้เพิ่ม อนึ่ง ราคาเช่าซื้อที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างมีราคาสูง
กว่าราคาประเมิน อันเกิดจากหนี้ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการปรับโครงสร้างหนี้ การแก้ไขหนี้
ด้วยคุณภาพ การโอนทรัพย์สินแทนการชำระหนี้ธนาคารใช้หลักประกันทรัพย์สินนั้นค้ำประกันเต็ม

ข้อ 45. ระยะเวลาการเช่าซื้อไม่เกิน 15 ปี ทั้งนี้ เป็นไปตามแผนและโครงการของสมาชิกที่เสนอ
ประกอบการพิจารณา โดยให้ผู้จัดการสหกรณ์หรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบ วิเคราะห์ความ
เหมาะสมหรือความเป็นไปได้ เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ 46. กรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือภัยพิบัติอื่น ๆ หรือสาเหตุจากภาวะวิกฤติ
ทางเศรษฐกิจ

กรณีหากขยายระยะเวลาเช่าซื้อ ให้ผู้จัดการสหกรณ์หรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบ
วิเคราะห์ความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ในการขยายระยะเวลาการเช่าซื้อ เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

กรณีค่าเช่า ให้คณะอนุกรรมการในการแก้ไขหนี้ด้วยคุณภาพพิจารณาการงดหรือลดค่าเช่าตามที่
เห็นสมควร เป็นราย ๆ ไป

ข้อ 47. ลูกหนี้ตามพิพาทฯซึ่งถูกสหกรณ์บังคับคดี อาจยื่นคำขอไกล่เกลี่ยหนี้ตามคำพิพาทฯในชั้นบังคับคดี
ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้

เมื่อสหกรณ์ได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้จัดการสหกรณ์หรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการสหกรณ์ดำเนินการ
สอบสวนโดยไม่ชักช้าและเสนอคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พิจารณาอนุมัติต่อไป

คำขอดังกล่าว ให้ทำเป็นหนังสือ พร้อมทั้ง ระบุสาเหตุผลความจำเป็นและข้อตกลงในการชำระหนี้ ทั้งนี้
ให้ลูกหนี้ยื่นคำขอก่อนวันขายทอดตลาดนัดแรกตามประกาศของเจ้าพนักงานบังคับคดี ไม่น้อยกว่า 30 วัน

ข้อ 48. ในการสอบสวนคำขอไกล่เกลี่ยหนี้ ตามข้อ 47 ต้องปรากฏเหตุผลความจำเป็นของลูกหนี้ตามคำ
พิพาทฯ ดังนี้

(1) ลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกยึดอสังหาริมทรัพย์ที่บ้านหรือที่พักอาศัย โดยไม่มีบ้าน
หรือที่พักอาศัยแห่งอื่น

(2) ลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกยึดต่อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ประกอบอาชีพ โดยไม่มี
อสังหาริมทรัพย์แห่งอื่น

ข้อ 49. เมื่อปรากฏเหตุผลความจำเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามข้อ 48 แล้วคณะกรรมการ
ดำเนินการอาจพิจารณางดบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ภายในหลักเกณฑ์
ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่ลูกหนี้ตกลงชำระหนี้ตามคำพิพากษา ตามดุลยพินิจของคณะกรรมการสอบสวนตาม ข้อ 48
และผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี จึงให้งดบังคับคดีได้ไม่เกิน 1 ปี

(2) ในการงดบังคับคดีให้แก่ลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้น ให้สหกรณ์จัดทำบันทึกข้อตกลงกับลูกหนี้ไว้เป็น
หลักฐานในการยินยอมด้วย ทั้งนี้ ข้อตกลงอย่างน้อยต้องระบุ "หากลูกหนี้มีผิดนัดชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่า
ผิดนัดตามสัญญาทั้งหมด และยินยอมให้สหกรณ์บังคับคดีต่อไปได้ทันที

ข้อ 50. ให้คณะกรรมการเงินกู้เป็นผู้พิจารณาการบริหารจัดการหนี้ของสมาชิกแต่ละราย โดยนำเสนอ
คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติต่อไป

ข้อ 51. กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการ เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและถือว่า
เป็นที่สิ้นสุด

ข้อ 52. ให้ประธานกรรมการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

2.4 ทิศทางการส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2567 - 2568

- 1) พัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2566 – 2570
- 2) ขับเคลื่อนพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ
- 3) พัฒนาและส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีผลดำเนินงานกำไร
- 4) ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีผลดำเนินงานขาดทุนสะสมลดลง
- 5) ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไม่มีการทุจริต
- 6) ส่งเสริมและพัฒนาให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งสมาชิกมีหนี้ลดลง

กลไกการบูรณาการร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานตรวจบัญชีศรีสะเกษ จ.ก.ส.
ศรีสะเกษ สันนิบาตสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ เครือข่ายเพื่อพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ ได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ ศึกษาและถอดบทเรียน จากแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์) โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ) ระเบียบสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด ว่าด้วยการบริหารจัดการหนี้ พ.ศ. 2566 และทิศทางการส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2567 – 2568 ดังนี้

3.1 แนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

(1) จัดทำฐานข้อมูล เพื่อจำแนกลูกหนี้

ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลลูกหนี้รายบุคคลของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อวิเคราะห์สถานภาพลูกหนี้ ตามอายุหนี้ เช่น เป็นหนี้ค้างชำระ/ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด 1-2 ปี, 2-5 ปี, 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ดังนี้

ตัวอย่างการจำแนกลูกหนี้ตามอายุหนี้

อายุลูกหนี้	จำนวน ลูกหนี้ (ราย)	ต้นเงิน ค้างชำระ (บาท)	ดอกเบี้ย ค้างชำระ (บาท)	ค่าปรับ ค้างชำระ (บาท)	รวมมูลหนี้ ค้างชำระ (บาท)
1. อายุหนี้เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี					
2. อายุหนี้เกิน 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี					
3. อายุหนี้เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี					
4. อายุหนี้เกิน 10 ปีขึ้นไป					
รวม					

(2) วิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้

1) การตรวจเยี่ยมและประเมินศักยภาพลูกหนี้ (Loan Review)

เพื่อสอบถาม ติดตามลูกหนี้ภายหลังการให้กู้ โดยใช้แบบตรวจเยี่ยมประเมินศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก

2) การจัดแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ และการจัดการหนี้ตามศักยภาพลูกหนี้ (Loan Management)

ดำเนินการวิเคราะห์ แบ่งกลุ่มปัญหาตามสถานะหนี้และจัดแบ่งตามความหนักเบาของปัญหา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สมาชิกมีศักยภาพสูงและความสามารถในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 2 สมาชิกมีศักยภาพปานกลางและยังประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 3 สมาชิกมีศักยภาพต่ำยังประกอบอาชีพ และมีภูมิลำเนาพำนัก

กลุ่มที่ 4 สมาชิกที่ขาดความสามารถในการชำระหนี้ มีภูมิลำเนาพำนักหรือมีทายาท

กลุ่มที่ 5 จำหน่ายหนี้สูญ

(3) แนะนำ ส่งเสริม และให้คำปรึกษา

1) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการหนี้

(1) กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้ที่มีปัญหา เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมกับศักยภาพ และเป็นธรรมกับลูกหนี้ โดยใช้ข้อมูลที่จัดเก็บซึ่งสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของลูกหนี้มาออกแบบแผนการชำระหนี้ ที่ตรงกับความสามารถในการชำระหนี้และโครงสร้างรายรับของลูกหนี้ เพื่อให้สามารถชำระ และปลดหนี้ได้จริง ในระยะยาว การลดดอกเบี้ย/ค่าปรับ

(2) ให้ข้อมูลสินเชื่อที่เหมาะสม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงสถานการณ์หนี้ของครัวเรือน การגיע และสร้างวินัยในการชำระหนี้ โดยแนวทางอาจแตกต่างกันไปตามลูกหนี้แต่ละประเภท

(3) บริหารจัดการหนี้ตามศักยภาพลูกหนี้

2) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้านการให้สินเชื่ออย่างเป็นธรรม

การปล่อยสินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบ (Responsibility Lending) โดยนำปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มาร่วมพิจารณาในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์สำหรับการให้สินเชื่อ

3) กำหนดนโยบายการให้สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบและถือใช้ระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมทั้งดำเนิน ธุรกิจที่เชื่อมโยงกัน

มาตรการแก้ไขปัญหานี้

ศักยภาพลูกหนี้	แนวทางแก้ไข
ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ดี	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนสินเชื่อเพิ่มตามศักยภาพ - ส่งเสริมความรู้ด้านการประกอบอาชีพ - สนับสนุนการผลิต การตลาด - ตรวจสอบประเมินศักยภาพอย่างน้อยปีละครั้ง
ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างหนี้/ขยายระยะเวลาการชำระหนี้/ลดดอกเบี้ย - สนับสนุนสินเชื่อเพิ่มตามศักยภาพ - ตรวจสอบประเมินศักยภาพทุกไตรมาส
ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาว/ขยายระยะเวลาการชำระหนี้/ลดดอกเบี้ย/งดคิดดอกเบี้ย - สนับสนุนสินเชื่อเพิ่มตามศักยภาพ - ตรวจสอบประเมินศักยภาพทุกเดือน
ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี แต่มีเจตนา/ตั้งใจชำระหนี้	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาว/ขยายระยะเวลาการชำระหนี้/ลดภาระดอกเบี้ยเดิม - สนับสนุนสินเชื่อเพิ่มตามศักยภาพ - ตรวจสอบประเมินศักยภาพทุกเดือน
ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี ไม่ให้ความร่วมมือจัดการหนี้/เจตนา บิดเบือน	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินคดี

ลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี เข้าหลักเกณฑ์ตัดชำระหนี้สูญ	- ตัดหนี้สูญ
---	--------------

(4) แนะนำการจัดทำแผนระยะเวลา 5 ปี และแผนรายปี

- 1) การจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรระยะเวลา 5 ปี
- 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี

แนวทางการแนะนำส่งเสริมการจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(1) จัดทำแผน และรายงานผลการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยจัดเก็บข้อมูลลูกหนี้ค้างชำระ ณ วันสิ้นปีบัญชีปีล่าสุด ได้แก่ ลูกหนี้ผิติดชำระจำแนกตามอายุลูกหนี้ จำนวนลูกหนี้ที่ผิติดชำระ มูลหนี้ค้างชำระ โดยแยกเป็น ต้นเงินค้างชำระ/ดอกเบี้ยค้างชำระ/ค่าปรับค้างชำระเพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาหนี้ในแต่ละปี พร้อมทั้งจัดทำแผน/แนวทางการแก้ไขปัญหาตามกลุ่มอายุหนี้ค้างชำระ เช่น การเจรจาติดตามเร่งรัดหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ การงด/ลดดอกเบี้ยและค่าปรับ การพักชำระหนี้ การติดตามทนายทนายรับใช้หนี้ การติดตามจากผู้ค้าประกัน การตัดหนี้สูญการดำเนินการตามกฎหมาย เป็นต้น

(2) แนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดทำโครงการแก้ไขหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) เพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

(3) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นประจำทุกเดือน

(5) แนะนำส่งเสริมแผนส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก

แนวทางการแนะนำส่งเสริมการจัดทำแผนส่งเสริมอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระและประสงค์เข้าร่วมการส่งเสริมอาชีพ โดยสำรวจความต้องการของสมาชิกที่จะประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

2) จัดทำแผนส่งเสริมอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน เช่น การเพิ่มทักษะอาชีพให้สมาชิก สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การวางแผนการผลิต/การประกอบอาชีพ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การส่งเสริมให้มีอาชีพเสริมเพื่อมีรายได้หมุนเวียนระยะสั้นการสนับสนุนให้นำหรือสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น

3) สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้ความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพของสมาชิกให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การอบรมความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่มีรายได้หมุนเวียนเร็ว หรือพืชเก็บเกี่ยวได้เร็วการจัดทำบัญชีครัวเรือน การวางแผนทางการเงิน การลดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล เป็นต้น โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการเงินในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก

4) แนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) เพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เช่น การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก การสนับสนุนเงินทุนให้กู้ยืม และจัดหาปัจจัยการผลิตในการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก

รวบรวมผลผลิตและหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าของสมาชิก เป็นต้น รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้หรือให้การสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพของสมาชิก

5) หากสหกรณ์ขาดแคลนเงินทุนในการสนับสนุนเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อการประกอบอาชีพควรแนะนำให้สหกรณ์จัดทำโครงการเพื่อขอสินเชื่อจากเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก

6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป็นประจำทุกเดือน

7) รายงานผลการดำเนินการตามแผนการส่งเสริมอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- 1) ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- 2) แผนโครงการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น ได้แก่ เย็บถุงมือ ทอผ้า ทอเสื่อใบเตย ทอเสื่อจากต้นฝ้าย
- 3) การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงโค การเลี้ยงกระบือ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงเป็ด การเลี้ยงปลา

(6) วางแผนการติดตาม

มีการวางแผนประชุมติดตาม แผน/ผล ร่วมกับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อติดตามผลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เป็นประจำทุกเดือนเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน

(7) ทบทวน ปรับปรุง และพัฒนา

ให้มีการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา ว่าเกิดปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง จะมีแนวทางแก้ไข ปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

สรุปขั้นตอนการบริหารจัดการหนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์. (2567). คู่มือการปฏิบัติงาน "แนวทางปฏิบัติตาม
โครงการแก้ไขปัญหานี้ล้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567" <https://supportcoop.office.cpd.go.th/>
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ. (2566). สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหานี้
ล้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยระบบสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.
- สหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด. (2566). ระเบียบสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด. ระเบียบสหกรณ์
ว่าด้วยการบริหารจัดการหนี้ พ.ศ. 2566

การประชุมผู้บริหารการจัดการความรู้ และทีมงานจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ห้องประชุมพิทยาลงกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

การระดมสมองกำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM)
เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ
วันที่ 19 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุมราชินีแจ่มจรัส สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

การถ่ายทอดองค์ความรู้ การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM)
เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ
วันที่ 1 พฤษภาคม 2567 ณ ห้องประชุมพิทยาลงกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

กรมส่งเสริมสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ